

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

„UŽ TUOS, KURIE NESIKLAUPĖ ANT KELIŲ VERKDAMI...“ – Tadas Bagdonavičius	3
LLB VALDYBOS ATASKAITINIS PRANEŠIMAS – Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė	5
„TAUTINIS SOLIDARUMAS YRA AUKŠČIAUSIA TAUTINĖ DORYBĖ“ – Petras Maksimavičius	9
„SPAŠTAI“ KITOS KARTOS AKIMIS – Jurgita Stankauskaitė	11
PIRMASIS STARTAS – Rytis Motiejūnas	13

ŽMONĖS

VIDUGIRIŲ KAIMO ŽMONIŲ GYVENIMO KNYGŲ IŠTRAUKOS – Gražina Kibyšienė	14
BE DARBO NEGALIŲ – Eugenija Pakutkienė	17

ŠVIETIMAS

ŽIEMOS ATOSTOGOS – Dalia Astrauskienė	20
--	----

KULTŪROS BARUOSE

SEINIŠKIŲ „KULTUVĖ“ 2018 METAIS – Eugenija Pakutkienė	22
--	----

IŠĖJĘ NEGRĮŽTI

IN MEMORIAM KARIUI SAVANORIUI KĘSTUČIUI ASEVIČIUI (1925–2018) – Gintaras Lučinskas	24
---	----

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

LIETUVOS ŽINIASKLAIDA	26
-----------------------------	----

Viršeliuose:

Vasario 16-osios minėjimas Suvalkuose (Irenos Gasperavičiūtės nuotr.)

Žiemos stovykla Seinuose (Dalios Astrauskienės nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS:

16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
tel./faks. 87 5161 416
www.e-ausra.pl
ausra@o2.pl

LEIDŽIA:

Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny, ul. Wileńska 9
tel./faks. 87 5162 125

Vyr. redaktorė – Irena Gasperavičiūtė
Redakcijos sekretorė – Alicija Krakauskienė
Stilistė, korektorė – Birutė Burdinaitė-Ołow
Techn. redaktorė – Aldona Jonušonytė

KORESPONDENTAI: Petras Maksimavičius,
Eugenija Pakutkienė, Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2019-02-13.

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos nuožiūra. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autorių nuomone.

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita:

BS Sejny, ul. Powstańców Sejneńskich 1, 16-500 Sejny
Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

RUCH S.A. vykdoma prenumerata

Spausdinto leidinio prenumeratą galima užsakyti tiesiogiai interneto tinklapyje www.prenumerata.ruch.com.pl. Kilus klausimų, prašom rašyti el. p. adresu prenumerata@ruch.com.pl arba skambinti „RUCH“ Klientų aptarnavimo centrui tel. 22 693 70 00 arba 801 800 803 (darbo dienomis 7–17 val.). Skambučio kaina priklauso nuo operatoriaus.

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Projektą iš dalies remia
Spaudos, radijo ir tele-
vizijos rėmimo fondas
(parama 7000 eurų).

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Pernai iškilmingai ir įsimintinai atšventę Lietuvos atkūrimo šimtmetį, šių metų Vasario 16-osios laukiame ramiau. Kaip paprastai minėsimė ją Punske, Seinuose ir Suvalkuose. Varšuvoje Lietuvos valstybės atkūrimo šventę rengia Lietuvos ambasada. Beje, šiais metais LR konsulas Seinuose Vasario 16-osios minėjimą suorganizavo Suvalkuose kartu su to miesto lietuviais. Įrenginį atvyko ir garbingi svečiai iš Lietuvos: LR ministras pirmininkas Saulius Skvernelis bei neseniai paskirtas kultūros ministras Mindaugas Kvietkauskas.

Seinuose šiais metais Vasario 16-osios minėjimą rengia „Lietuvių namai“ kartu su „Žiburio“ mokykla šeštadienį, vasario 16 d. Renginio pradžia 13 val. Punske į minėjimą kviečiama tą pačią dieną 18 val.

Antrą kartą vasario 16-oji į Lietuvos istoriją įsirašė prieš 70 metų, 1949-aisiais, kai Lietuvos partizanų vadų suvažiavime Minaičių kaime, Radvilišio rajone, buvo priimta Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio deklaracija. Šiuo dokumentu skelbiama, kad LLKS prisiima atsakomybę vadovauti nepriklausomos bei demokratinės Lietuvos valstybės atkūrimui, Komunistų partija, esanti diktatūrinė ir iš esmės priešinga pagrindiniam lietuvių tautos tikslui – Lietuvos nepriklausomumui – nelaikoma teisine partija. Plačiau šia tema raginu paskaityti Tado Bagdonavičiaus straipsnyje.

Išvykus kunigui Petru Gucevičiui į Jungtinę Karalystę, Seinų parapijos lietuviams Seinų bazilikoje sekmadieniais šv. Mišias atnašavo kaimyninės Lazdijų parapijos klebonas Nerijus Žvirblys, o Žagarių bažnytelėje – Punsko vikaras Marius Talutis. Nuo vasario 3 d. Seinai turi naują kunigą – Jaroslavą Kalinovskį iš Vilniaus. Linkime jam išminties įsiklausyti į vietos lietuvių bendruomenės balsą ir ją stiprinti.

„Už tuos, kurie nesiklaupė ant kelių verkdami...“

TADAS BAGDONAVIČIUS

Pastaruoju metu švenčiame daug jubiliejų, susijusių su mūsų tautos ir valstybės istorija. Turbūt gerai, kai minėti galime ne tik skriaudas, sunkumus ar pradimus (tai dažnas mūsų minėjimų objektas). Neseniai minėjome mūsų valstybės sukaktį, po šimto metų atrastas Vasario 16-osios aktas. Minime taip pat mūsų tautos ir valstybės garsiausių veikėjų sukaktis.

Prieš septyniasdešimt metų įvyko mūsų tautai svarbus Lietuvos partizanų vadų suvažiavimas ir Vasario 16-osios deklaracijos priėmimas. Šis įvykis – to meto fenomenas. Deklaracijos autoriai viešame pareiškimе nesutiko su Lietuvos valstybingumo pradimu. Vadinamasis partizaninis judėjimas prasidėjo 1944 m., vos į Lietuvos teritoriją įžengus sovietų armijai, ir truko iki 1953 m., kai pasibaigė organizuotas karinis pasipriešinimas. Aišku, pavieniai partizanai dar ir po to

veikė, bet jau ne taip organizuotai.

Kaip minėta, partizaninis judėjimas prilgsta savotiškam fenomenui. Juk lietuvių tauta susiformavo (iš gentinių struktūrų) Lietuvos Didžiojoje Kuni-gaikštystėje, kur greitai pradėjo vyrauti svetimos kultūros (ypač lenkų), o didžioji tautos dalis buvo pasmerkta baudžiavai. Po to atėjo XIX a. ir rusifikacijos politika. Tik amžiaus pabaigoje pradėjo formotis moderni tauta (tautinis atgimimas). Susiformavo visuomenė, kuri po poros dešimtmečių išsirinko delegatus ir suorganizavo Didįjį Vilniaus Seimą, kur pareikštas noras kurti autonomiją ar tautinę valstybę. Netrukus ta valstybė ir buvo sukurta, teko taip pat sunkiai ginti jos nepriklausomybę.

Kodėl čia rašau apie lietuvių tautos genezę? Noriu tai palyginti su partizanų atsiradimu. Pasvarstykime, kaip Lietuva, gyvavusi per du dešimtmečius, suformavo ištiesą kartą

Atkurtas bunkeris Minaičių kaime. Čia buvo pasirašyta 1949 m. LLKS deklaracija

Paminklas Minaičių kaime, menantis 1949 m. vasario mėn. Lietuvos partizanų vadų suvažiavimą

jaunų žmonių, kurie sutiko su ginklu rankose kovoti su tokiu galingu okupantu, apsigyventi ir slapstytis miškuose, ginti tautos interesus. Visi jie suvokė, kas jų laukia pakliuvus į priešų rankas, ne vienas matė savo likimo draugo išniekintą kūną. Vis tiek jie nesiryžo bėgti, kolaboruoti, o paliko savo artimuosius ir tikėdami laisve ėmėsi kovoti. Žiūrint į partizanų amžių – absoliuti dauguma jų buvo tarpukario Lietuvos vaikai. Čia gimė, mokėsi ar sulaukę jaunystės pradėjo studijas. Tai švietimo sistema ir lietuvių kultūra, taip pat kiti socialiniai ir kultūriniai elementai (pvz., sporto pasiekimai), kurie laisvai plėtoti nepriklausomoje valstybėje, pagimdė šiuos žmones. Ir tai nėra banalu, nes tik skaitydami partizanų palaiškų skrodimo bylas, kurių daug KGB archyvuose, matome žiaurumą ir didelį skausmą, kurie šių žmonių

vės kovos sąjūdis. Sąjūdis ėmėsi vadovauti tiek politinei, tiek karinei pasipriešinimo okupantui veiklai. Suvažiavime aptarti paruošti dokumentai, numatyta bendra kovos strategija ir taktika, kreipimasis į visus laisvės kovotojus ir krašto gyventojus aiškinant LLKS programą ir tikslus. Suformuota aukščiausioji partizanų vadovybė. Aukščiausioju valdžios organu tapo LLKS Tarybos prezidiumas, kurio pirmininku išrinktas vadovybės iniciatorius ir aktyviausias veikėjas Jonas Žemaitis-Vytautas. Jam paskirtas aukščiausias partizanų generolo laipsnis. Vyriausioju gynybos pajėgų vadu kiek vėliau, rudenį, paskirtas pulkininkas Adolfas Ramanauskas-Vanagas.

Suvažiavime priimta partizanų politinė programa buvo išdėstyta Vasario 16-osios deklaracijoje. Joje skelbiama, jog aukščiausias tautos

nepalaužė. Tai liudija apie atsidavimą ir didelę meilę tėvynei.

Dabar apie jubiliejinę Deklaraciją. Nuo 1948-ųjų iki 1949 metų vasario pabaigos Prisikėlimo apygardoje (Radviliškio rajono Minaičių kaime) vyko „nematomas“, bet kruopštus partizanų vadų suvažiavimo rengimo darbas. Jonas Žemaitis-Vytautas pavedė surengti ne eilinį pasitarimą, o vadams ruošti reglamentuojančių dokumentų turėjo suvažiavimas. Pats suvažiavimas vyko vasario 2–22 dienomis. Pradžioje patvirtintas naujas organizacijos pavadinimas: Lietuvos lais-

politinis organas okupuotame krašte yra LLKS Taryba, o suvereni valdžia priklauso tautai. LLKS Taryba įsipareigojo ne tik kovoti už laisvę, bet ir atgavus nepriklausomybę iki laisvų demokratinų Seimo rinkimų suformuoti laikinus valdžios organus.

Deklaracijoje išdėstytos trys pagrindinės veiklos sritys:

1. Pirmoji – politinė. Partizanai besąlygiškai tikėjo pasaulio didžiųjų (Vakarų) valstybių moralės politika. Su viltimi stebėjo kiekvieną Jungtinių Tautų priimtą rezoliuciją, ginančią žmogaus ir tautų teises. Tikėjo artėjančiu didžiųjų valstybių karu. Ruošė kanalus, kaip Vakarus informuoti apie padėtį Lietuvoje.

2. Antroji – pačių partizanų struktūrų tobulinimas. Ieškoma naujų pasipriešinimo formų.

3. Trečioji – tai būsimos nepriklausomos valstybės modelio kūrimas.

Ši Deklaracija kartu su kitais suvažiavime priimtais dokumentais sudarė teisinį ir politinį ginkluoto pasipriešinimo pagrindą. LLKS Taryba tapo vienintele teisėta valdžia Lietuvos teritorijoje. Tuo metu nebuvo panašaus dokumento, kuris taip kruopščiai įvardintų okupaciją, o kartu ir tautos suverenitetą.

Po II pasaulinio karo Lietuvoje veikė antra pagal skaičių pasipriešinimo organizacija. Suformuota veiksminga pasipriešinimo struktūra. Todėl 1999 m. sausio 12 d. LR Seimas priėmė Lietuvos Respublikos įstatymą dėl Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio Tarybos 1949 m. vasario 16-osios deklaracijos, kuris numatė šio dokumento statusą LR teisinėje sistemoje, pripažino kaip Lietuvos valstybės tęstinumui reikšmingą dokumentą.

Lietuvos Respublikos Seimas 2009 m. kovo 12 d. nutarimu paskelbė, kad Jonas Žemaitis-Vytautas, 1949–1954 metais eidamas LLKS Tarybos prezidiumo pirmininko pareigas, buvo pripažintas Lietuvos prezidentu.

LLB valdybos ataskaitinis pranešimas

JOLANTA MALINAUSKAITĖ-VEKTORIENĖ

Jau 25-erius metus gyvuoja Lenkijos lietuvių bendruomenė – visuomeninė ir kultūrinė organizacija, kuri vienija visas mūsų krašto lietuvių draugijas, sąjungas, fondus bei priklauso pasaulio lietuvių šeimai – PLB. 1993 m. J. S. Paransevičiaus ir B. Makauskos iniciatyva pradėjusi veikti LLB sėkmingai gyvuoja iki šių dienų. Palaiko ryšius su vietos organizacijomis ir įstaigomis, Lietuvos ir Lenkijos valdžios atstovais, pasaulio lietuvių organizacijomis. 2018 m. LLB tarybos posėdis buvo skirtas būtent 25-mečio paminėjimui. Įteikti padėkos raštai buvusiems ir esamiems valdybos ir tarybos pirmininkams.

Eiti LLB valdybos pirmininkės pareigas – didžiulė garbė, bet taip pat užduotis ir pareiga. Vadovauti visuomeninei organizacijai niekada nėra lengva, ypač tokiai, kuri neturi jokių finansinių šaltinių, atlieka labiau reprezentacinį, politinį vaidmenį. Dideli iššūkiai, kaip ir didelis noras juos pakelti, buvo stimulas pirmiems vadovavimo LLB valdybai metams. Daug darbų nuveikta, dar daugiau – ateity. Sparčiai keičiasi pasaulis, o su juo – ir mūsų bendruomenė. Tai, kas buvo aktualu prieš 25-erius metus, šiandien nebūtinai yra aktualu. Viskas įgauna kitas spalvas ir kitą pagreitį. Tačiau fundamentalūs dalykai išlieka – lietuviybės puoselėjimas ir toliau yra svarbiausias mūsų uždavinys ir pareiga.

2018-ieji – didelių jubiliejų, didelių darbų ir iššūkių metai. Svarbiausi momentai – Lietuvos Nepriklausomybės 100-mečio minėjimas, XVI PLB Seimas, Suvalkų lietuvių veiklos plėtimas bei siekiai kurti mieste kultūros ir švietimo centrą. 2018 m.

LLB valdyba posėdžiavo penkis kartus. Vyko ir bendri posėdžiai su LLD bei Vysk. A. Baranausko fondu. Trumpai apžvelgsiu visas veiklas.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS 100-MEČIO MINĖJIMAS

Nepaprastas jubiliejus reikalavo nepaprastai daug pastangų, gražių idėjų ir jų įgyvendinimo. Atkurto Lietuvos 100-metis buvo minimas kiekvienoje organizacijoje, įstaigoje, mokykloje. Tą šventę kiekvienas jautė tiek savo širdyje, tiek ji buvo juntama visuomenėje. LLB kvietimu iškilmėse dalyvavo prelatas E. Putrimas. Punsko valsčiaus viršaičio V. Liškausko iniciatyva Punsko senosiose kapinėse atidengta Z. Knyzos skulptūra – varpinė, po kurios stogu prieglobstį rado visų mūsų įstaigų, organizacijų, kaimų varpeliai. Simboliška ir prasminga. Koncerto metu Punsko LKN įteiktos padėkos Lietuvos ir Lenkijos valdžios atstovams už paramą Lenkijos lietuviams. Seinuose atidaryta „Lietuviška menė“ – vieta, kuri, tikėkime, bylos apie buvusios Seinų kunigų seminarijos lietuviškumą, tautinį atgimimą, istorijos ir kultūros paveldą. Čia didelį darbą atliko LR konsulas Seinuose, su kuriuo LLB glaudžiai bendradarbiauja. Konsulato vadovo V. Stankevičiaus iniciatyva Lietuvos 100-mečio proga Balstogės kultūros centre surengta M. K. Čiurlionio reprodukcijų paroda bei „Džukijos tautinio kostiumo“ paroda Suvalkų miesto centre. Lietuvoje vyko Dainų šventė „Vardan tos“, kurioje dalyvavo Punsko LKN, LLEKD meno ansambliai ir pirmą kartą Seinų „LN“

šokėjai. Idėja „100 akimirkų Lietuvai“ susilaukė tikrai daugybės ir tikrai daugiau nei 100 renginių. Vis dar laukiame nuotraukų ir tų puikių akimirkų, skirtų Lietuvos Nepriklausomybės 100-mečiui, aprašymų.

„100 LIETUVOS VEIDŲ – SUJUNKIME LIETUVĄ“

Renginys, skirtas pasaulio lietuviams, vyko liepos 1 d. Rotušės aikštėje šurmuliavo paviljonų miestelis, kuriame prisistatinėjo pasaulio lietuvių bendruomenės. Paviljonus aplankė LR prezidentė Dalia Grybauskaitė bei premjeras Saulius Skvernelis. Į Lenkijos lietuvių paviljoną visi užsukdavo paskanauti tradicinių pyragų, pasigrožėti audinių ir juostų paroda, pasiklausyti dzūkų tarmės, pasiskaityti „Aušros“ leidykloje spausdinamų leidinių, pasiklausyti mūsų krašte vis dar dainuojamų lietuviškų dainų. Paviljoną rengti padėjo LLB valdybos nariai A. Staskevičius, N. Sidarienė, S. Birgelis bei I. Kovalevska, A. Vaznelis ir Punsko LKN klijavimo teatras. Rotušės aikštės scenoje, šalia kitų pasaulio lietuvių ansamblių, koncertavo ir Punsko LKN kapela „Klumpė“ bei choreografinis sambūris „Jotva“.

XVI PLB SEIMAS

PLB Seimas – pats svarbiausias šios organizacijos valdžios organas. Jį sudaro 165 delegatai iš 45 pasaulio šalių. 2018-aisiais PLB šventė 60-metį. Seimas pradėtas iškilmingomis šv. Mišiomis Vilniaus arkikatedroje bazilikoje, kurias atnašavo prelatas E. Putrimas. Iškilmingas atidarymas vyko Vilniaus rotušėje,

LLB tarybos suvažiavimo dalyviai

kur buvo pristatyta Pasaulio lietuvių meno kūrėjų Šimtmečio paroda.

Seimo darbas pradėtas vėliavos pakėlimu ir himnu Nepriklausomybės aikštėje prie LR Seimo. Atidarymo iškilmėse dalyvavo prezidentas Valdas Adamkus, LR Seimo pirmininkas Viktoras Pranckietis, arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, PLB pirmininkė Dalia Henke. Kelių dienų (liepos 9–11 d.) posėdžiuose nagrinėtos aktualiausios PLB temos. Pagrindinė – pilietybės išsaugojimas. Artėja referendumas, kurio metu paaiškės, ar pilietybę galės išsaugoti visi, kas Lietuvoje gimė, bet gyvena svetimoje šalyje. Mes šiuo klausimu esame už borto. Apskritai pastebėjome, kad etninių žemių lietuviai šiek tiek atstumti – mūsų kitos problemos, kiti iššūkiai, kiti poreikiai. Vieno pranešimo metu net siūlyta atsakyti etninių žemių lietuvių termino. Paprieštaravome ir sulaukėme Seimo palaikymo. Daug darbų atlieka PLB ir Seimo komisija, kurios darbo grupėje etninių žemių atstovas yra A. Staskevičius, einantis ir PLJS vicepirmininko pareigas.

Seimas išrinko naujus valdmenis – toliau eiti PLB pirmininkės pareigas perrinkta Dalia Henke. Nors valdyboje LLB atstovų nėra, bet jie papildė paskirų komisijų gretas: Ryšių ir sporto komisijoje dirbs A. Staskevičius,

o PLB Kultūros komisijoje – J. Malinauskaitė-Vektorienė. Seimo leidinuke paskelbta informacija apie visas pasaulyje veikiančias lietuvių bendruomenes. Ten spausdinama informacija ir apie mus, kurią parengė P. Maksimavičius.

Galima daug rašyti ir kalbėti apie XVI PLB Seimą. Peršasi kelios išvados. Nesame labai matomi PLB veiklose, strategijoje. Mums buvo prikaišiota dėl pasyvumo. Iš ko jis kyla – sunku spręsti. Stengėmės įsijungti į visas ten vykstančias veiklas, reikšti savo nuomonę, bet atrodo, kad taip jau susiklostė, jog mūsų balsas ten nėra (nebuvo) labai girdimas. Įsijungėme į komisijų veiklas tikėdami, kad tai pakels LLB ir kitų etninių žemių lietuvių svarbą PLB politikoje. Ir dar – delegatai. Kaip jau minėjau, PLB sudaro atstovai iš 45 šalių. Mums ten skirtos 5 vietos: 1 LLB pirmininkui, 1 LLJS pirmininkui ir 3 delegatams. Kreipiausi į visas organizacijas siūlyti atstovus į delegatus. Deja, arba tokių žmonių neatsirado, arba paskutinę akimirką atsisakė dalyvauti, arba negalėjo ir pan. Viskas suprantama – juk esame tik žmonės ir visko pasitaiko. Gal kitus išbaidė 100 eurų nario mokestis (deja, juos reikėjo susimokėti iš savo kišenės). Nežinau. Tačiau tai liudija apie mūsų bendruomenės silpnumą.

Kartais atrodo, kad labai daug reikalaujame iš kitų, o iš savęs – vis mažiau. Kiekvienai draugijai turėtų būti garbė ir pareiga turėti savo atstovą Seimo delegatų gretose, tačiau taip nėra. Gaila. Tokiu būdu prarandam visi. Norėčiau nuoširdžiai padėkoti tiems, kurie su manimi dalyvavo Seime – I. Kovalevskai ir A. Staskevičiui. Puikių žmonių komanda. Aišku, mums trūko šiek tiek patirties, šiek tiek drąsos, bet buvome ir atstovavome LLB.

BENDRADARBIAVIMAS SU LENKIJOS IR LIETUVOS VALDŽIOS ATSTOVAIS, KITOMIS TAUTINĖMIS MAŽUMOMIS

LLB pasirašė po ukrainiečių tautinės mažumos kreipimusi į Lenkijos vyriausybę dėl didėjančios ksenofobijos ir nacionalizmo apraiškų Lenkijoje. Varšuvoje vykusiam susitikime dalyvavo LLD pirmininkas A. Vaicekuskas. Siūlėme nagrinėti Berznyko kapinių klausimą, istorijos vadovėliuose pateikiamų žinių objektyvumą, istorijos paveldo įamžinimo problemas, taisyklingos lietuvių kalbos vartojimo klausimą. Daug ir kitų problemų, kaip antai lietuviškų pažymėjimų 7 kl. mokiniais ar „Lietuvių panoramos“, spręsta kartu su LLD.

Birželio–lapkričio mėn. teko eiti ir Seinų apskrities viršininko pavaduotojos pareigas. Tikiuosi, kad tai žymiai prisidėjo ir prie LLB matomumo bei rango kėlimo. Teko bendradarbiauti su valsčių vadovais, Seinų miesto burmistru, Suvalkų miesto prezidentu nagrinėjant aktualius Lenkijos lietuviams klausimus. Galiausiai vyko savivaldybių rinkimai. LLB skatino aktyviai juose dalyvauti, kad kuo daugiau lietuvių patektų į valdančiųjų gretas. Reikėtų pagalvoti, ar ateityje lietuviams nevvertėtų kurti savo komitetų ir siūlyti savų kandidatų, kurie išrinkti neatstovautų partijų, o savo bendruomenės interesams.

Vyko nemažai susitikimų su Lietuvos valdžios atstovais, delegatais. Pas mus viešėjo ULD direktorius Marijus Gudynas, Lietuvos Respublikos Seimo ir Lenkijos Respublikos Seimo asamblėjos pirmininkas bei Seimo pirmininko pavaduotojas Arvydas Nekrošius su delegacijos darbo grupės nariais: Seimo Švietimo ir mokslo komiteto nariu Arūnu Gumuliausku, Seimo Biudžeto ir finansų komiteto nariu Viktoru Rinkevičiumi, Seimo kanceliarijos Tarptautinių ryšių skyriaus Protokolo poskyrio vyriausiuoju specialistu Benjaminu Petraičiu. Delegaciją lydėjo konsulato vadovas V. Stankevič.

Lietuvos Respublikos vyriausybės kanceliarijoje Vilniuje vyko pasitarimas dėl lietuvių kultūros ir švietimo centro Suvalkuose kūrimo. Posėdžiui pirmininkavo Deividas Matulionis, dalyvavo Švietimo, Kultūros ir Užsienio reikalų ministerijų specialistai. Mūsų atstovai: konsulato vadovas V. Stankevič, A. Vaicekauskas, P. Maksimavičius, J. Malinauskaitė-Vektorienė. Kalbėta apie galimybes steigti lietuvišką darželį, ilgainiui mokyklą Suvalkų mieste bei kultūrinės veiklos plėtojimą.

Per Žolines mūsų krašte viešėjo Lietuvos Respublikos premjeras Saulius Skvernelis, kuris susitiko su lietuviais Suvalkuose ir Punske. Viena pagrindinių temų – Suvalkų lietuvių kultūros ir švietimo centras.

Spalio mėn. vyko PLB ir Seimo komisijos vizitas Seinuose, Punske, Suvalkuose. Delegacija aplankė visą mūsų krašto lietuvišką trikampį, susipažino su mūsų bendruomenės problemomis ir iššūkiais. Delegaciją lydėjo konsulato vadovas V. Stankevič, Seimo komisijos narys A. Stankevičius, P. Maksimavičius bei LLB pirmininkė. Aplankyti savanorių kapai Berznyko kapinėse, Seinų „Žiburio“ mokykla, „Lietuvių namai“, „Lietuviška menė“, A. Baranauskui skirta lenta ir paminklas. Suvalkuose vyko susitikimas su vietos lietuviais,

pristatyta jų veikla. Punske delegacija susitiko su viršaičiu V. Liškausku, aplankė Punsko Kovo 11-osios lietuvių licėjų, „Šimtavirvio“ dirbtuves, posėdžiavo Punsko Dariaus ir Girėno mokyklos svetainėje, o viešnaugę užbaigė Punsko LKN, kur buvo parodytas A. Vaznelio sukurtas muzikinis spektaklis „Kol širdis vis dar plaka“, skirtas atkurto Lietuvos 100-mečiui. Šis vizitas išties reikšmingas LLB. Tikime, kad jis turės atgarsį komisijos posėdžių metu.

Teko dalyvauti Nacionaliniame švietimo lyderystės forume „Lietuvos mokykla – atvira pasauliui“ Vilniuje bei Užsienio lietuvių organizacijų lyderių programoje „Veikli lyderystė bendruomenės plėtrai“. Užmegzti glaudūs ryšiai su kitais lietuvių bendruomenių lyderiais.

SUVALKŲ KULTŪROS IR ŠVIETIMO CENTRAS

Ši tema plati. Norint ją nagrinėti, reikia sugrįžti į 2017 m. pabaigą, kuomet Meno klubas ART CLUB (J. Malinauskaitė-Vektorienė ir A. Vaznelis), Euroregiono Nemunas Marijampolės biuro direktorius G. Skamaročius ir V. Batvinskas susitikome su Suvalkų „Ančios“ ansamblio dalyviais ir aktyvesniais Suvalkų lietuviais pasitarti dėl galimybės aktyvinti jaunesniąją Suvalkų lietuvių kartą. Kalbėta daug ir apie viską. Neabejotinai pastebima, kad sparčiai auga skaičius jaunų žmonių, jaunų šeimų, įsikuriančių Suvalkuose dėl darbo ar dėl būsto. Kai kurie gan skeptiškai žiūrėjo į šitą reikalą, kiti palaikė idėją „bandyti kažką daryti“. Nuo žodžių ėjome darbų link. Su A. Vazneliu ėmėme burti žmones kultūrinei veiklai. Pradėjusi eiti LLB valdybos pirmininkės pareigas, šiomis mintimis pasidalinau su LLB suvažiavimo dalyviais bei LR konsulato Seinuose vadovu V. Stankevičiumi, kuris nuo tos akimirkos palaikė ne tik žodžiais, bet ir darbais.

Taip ir viskas prasidėjo. Į pirmus susitikimus jaunieji lietuvačiai atidavo nedrąsiai, tačiau vėlesni buvo vaisingesni. Gimė poreikis ir noras steigti lietuvišką darželį, ilgainiui ir mokyklą. Surinkti parašai, surinkti žmonės, kurie prisijungė prie veiklos, kurie pareiškė norą, kad jų vaikai lankytų lietuvišką švietimo įstaigą. Sukurta net atskira paskyra feisbuke Sūduviečiai LT. Idėja pamažu virto iššūkiu ir darbu – sunkiu darbu, kadangi reikėjo pradėti viską nuo nulio.

Pavyko suburti vokalinį ansamblį, teatro grupę. Jiems vadovaujame kartu su A. Vazneliu – visuomeniškai du, kartais ir tris kartus per savaitę vykstame į Suvalkus repeticijoms „Vienybės“ klubo patalpose. Pavyko surengti pirmą „Lietuvišką vakarą“ Suvalkų miesto kultūros centro mažojoje salėje (kuri, beje, nesutalpino žiūrovų). Suvaidinta Žemaitės komedija „Trys mylimos“ su dainomis ir šokiais. Scenoje pasirodė Punsko LKN šokių grupė „Vyčiai“, Seinų „LN“ kapela „Šalcinis“ ir, aišku, „Ančios“ ansamblis. Atrodė, visas mūsų Punsko–Seinų–Suvalkų krašto trikampis susijungė. Vaidinimas buvo parodytas ir Punske Klojimo teatrų festivalyje. Vokalinis ansamblis pasirodė saskrydyje.

Noras dalyvauti lietuviškoje veikloje neišblėso. Spalio pabaigoje tam pačiam Suvalkų miesto kultūros centre, tik šįkart didžiojoje salėje, surengtas Vėlinių koncertas „Žvaigždžių takais“. Metams artėjant į pabaigą susibūrė ir šokėjai – tiek suaugę, tiek vaikučiai. Jiems visuomeniškai vadovauti ėmėsi A. Kraužlytė. Galiausiai vyko Kalėdinis susitikimas, kuriame dalyvavo tikrai labai daug Suvalkų lietuvių. Žemai lenkiu galvą prieš konsulato vadovą V. Stankevičių ir darbuotojus – J. Bagdonavičienę ir P. Maksimavičių, kurie nuolat talkina visuose darbuose ir ne tik žodžiais, bet ir darbais palaiko suvalkiečius.

LLB tarybos prezidentas dėkoja pirmajam LLB tarybos pirmininkui Broniui Makauskui

Suvalkų kultūros ir švietimo centro klausimas nagrinėtas tiek mūsų organizacijų, tiek kalbėtasi su Lietuvos vyriausybe, Suvalkų miesto prezidentu ar vaivada. Praėjus metams atrodo, kad reikalai nepajudėjo iš vietos, nors reikia pripažinti, jog daug kas padaryta, daug apie tai kalbėta, svarstyta, nagrinėta, susirašinėta. Ieškota įvairiausių sprendimų dėl patalpų, bet visi jie nebuvo sėkmingi. Reikia kantriai laukti, o kartais tikrai sunku, bet kito kelio nėra.

Nepaprastai džiaugiuosi, kad pavyko suvalkiečius „išjudinti“, kad pavyko sulaukti sausakimšų žiūrovų salių kultūrinių renginių metu, kad pagaliau mūsų bendruomenė susivienys visiems svarbiam strateginiam tikslui – Suvalkų kultūros ir švietimo centrui. Manau, kad niekam nekyla abejonių, jog tokia įstaiga būtina, jeigu norime kalbėti apie Lenkijos lietuvių tapatumo išlaikymą. Vidinė migracija neišvengiama, o jei neturėsime instrumentų, kuriais puoselėsime tautiškumą – asimiliacijos procesas tik spartės. Ačiū visiems, kurie palaiko ir mato šitų darbų prasmę.

Kita vertus, pasigendama šiek tiek „kitokio“ palaikymo formų. Suvalkuose neturime nieko: nei kostiumų, nei instrumentų, nei specialistų (visuomeniškai dirba savanoriai), nei

galimybių, nei patalpų, nei pinigų. Konsulato dėka išnuomotos patalpos Suvalkų kultūros centre renginiams, vaikučiams nupirktos kalėdinės dovanėlės, surengta išvyka į Lietuvą ir padaryta dar daug kitų didesnių ir smulkesnių dalykų. Daugiau paramos nelabai sulaukiame, o atrodo, jog yra įstaigų, organizacijų, yra milžiniškos sumos, gaunamos iš projektų. Mūsų tiek nedaug – tad vienybė ir solidarumas turėtų būti visa ko pradžių pradžia. O mes dažnai linkstame kritikuoti, vertinti viską tik per savo prizmę, skirstyti į „tuos ir anuos“. Kaltų nereikia ieškoti. Reikėtų tik visiems pagalvoti: ką aš galiu duoti šitam tikslui. Jei nieko – tai nieko, bet gal atsiras tokių, kurie turės tuos „instrumentus“ ir mielai prisidės. Tikiu, kad kelio pradžia būna pati sunkiausia, kai reikia braidžioti per pievas, o ne eiti pramintais takais. Tačiau taip pat tikiu, kad mes visi, palaikydami Suvalkų lietuvius, prisijungdami, prisidėdami prie jų veiklų, atliksime svarbų žygdarbį visų pirma sau, savo vaikams ar anūkams. Juk tai mes kuriame ateitį. Taigi kviečiu talkon.

ATSTOVAVIMAS LLB IR KITI REIKALAI

Kiek buvo galima ir įmanoma, LLB vardu stengiausi dalyvauti

įvairiuose mūsų krašto renginiuose. Sunku būtų išvardinti visus, tai bent tuos svarbiausius paminėsiu: šimtdienis Punsko Kovo 11-osios lietuvių licėjuje, kun. J. Dailidei paminklo Suvalkų kapinėse atidengimas, Šv. Kazimiero diena Seinų „LN“, Kovo 11-osios minėjimas Varšuvos ambasadoje, Lietuvos himno giedojimas liepos 6 d. ir skulptūros Dariaus ir Girėno skrydžio 85-mečiui atidengimas Punske, Seinų vyskupijos įsteigimo 200 metų minėjimas Seinuose ir lentos A. Baranauskui atidengimas, Seinų „Žiburio“ mokyklos 100-mečio minėjimas ir kt.

Su ašaromis akyse teko pasakyti atsisveikinimo kalbą R. Vitkausko laidotuvių dieną. Netekome neeilinės asmenybės, tikro visuomenininko ir lyderio, kuris mūsų kraštui ir lietuviškumo puoselėjimui padaręs labai daug.

Tradiciskai LLB išrašinėjo pažymas Punsko Kovo 11-osios licėjaus abiturientams, stojantiems į Lietuvos aukštąsias mokyklas, ar tiems, kurie siekė „sulietuvinti“ savo vardus ir pavardes, teikė rekomendacijas projektams.

2019 METŲ PLANAI

2019-ieji paskelbti Pasaulio lietuvių metais. Tad stengsimės prisijungti prie PLB planuojamų renginių, kaip antai Pasaulio lietuvių rašytojų antologijos kūrimas ar „Baltijos rampos“ festivalis ir kt. Minėsime Lietuvių Chartos 70-metį. Galiausiai artėja referendumas. Tie, kas turi pilietybę bei balso teisę, galės dalyvauti tiek prezidento rinkimuose, tiek pasisakyti už arba prieš pilietybės išsaugojimą. Artėja ir 100-osios vadinamojo Seinų sukilimo metinės. Nauji metai – nauji darbai ir uždaviniai.

Ačiū valdybai ir visiems geros valios žmonėms už bendrą darbą. Vienybėje slypi stiprybė – būtent to palinkėčiau ir sau, ir visai mūsų lietuvių bendruomenei.

Punskas, 2018 12 09

„Tautinis solidarumas yra aukščiausia tautinė dorybė“

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) atstovų ar kraštų pirminkų suvažiavimuose neretai kildavo diskusijų dėl tolesnės Bendruomenės vizijos ir misijos. Visada, kai kalbos pakrypdavo šia linkme, atsirasdavo ir 1949 m. paskelbtos Lietuvių Chartos aktualumo klausimas.

Įdomu, kad diskutuoti apie tai dažniausiai ragindavo naujoji ir jaunoji emigracijos banga. Argumentai iš pirmo žvilgsnio būdavo gana įtikinami. Sakyta, kad jau laikas atsakyti Chartos nuostatų, kadangi pasaulis nuo 1949 m. labai pasikeitęs. Teigta, kad šio istorinio dokumento nagrinėjimą reikėtų palikti istorikams, o jaunimui bandyti sukurti naują Bendruomenės veiklos ir išlikimo viziją. Tuo tarpu vyresnioji išėivijos karta, kuri dar dažnai atsiminė pokario Vokietijoje sukurtas pabėgėlių stovyklas, stengėsi slopinti jaunimo užmojus ir ragino įsiklausyti į tai, ką Bendruomenės nariams sako Chartos žodžiai. Pabrėždavo, kad nors ir praėjo tūkstančiai metų, katalikybė neatsisako dešimties Dievo įsakymų, kadangi juose surašyta paprastai ir aiškiai tai, kuo turi vadovautis katalikas, ir šios vertybės visą laiką išlieka aktualios.

Taigi diskusijos kildavo ir po kurio laiko nurimdavo. Labai įdomu buvo stebėti, kaip laikui bėgant keičiasi požiūris į Lietuvių Chartą. Tie, kurie keldavo šiame istoriniame dokumente surašytų principų aktualumo klausimą, praėjus dešimtmečiui, tapdavo aršiais Chartos nuostatų gynėjais. Tai kas gi pasikeisdavo jų požiūryje?

Matyt, emigracijoje praleistas ilgesnis laiko tarpas priversdavo kitaip žiūrėti į savo tautinę tapatybę, labiau branginti lietuvių kalbą, vertinti lietuviškos šeimos svarbą, tautinio solidarumo principus ir pan.

Straipsnį pavadinau vienu Lietuvių Chartos teiginiu apie tautinį solidarumą. Pabaigoje pacituosiu visą dokumentą, bet noriu iš anksto pabrėžti, kad kiekvienas iš jo 13-os punktų vienodai svarbus ir galėtų būti atskiro straipsnio tema. O gal ir prasminga būtų šiais metais parašyti „Aušroje“ 13 straipsnių ir panagrinti tai, ką Chartos kūrėjai rekomendavo už Lietuvos ribų gyvenantiems lietuviams, ir kaip tai šiandien aktualu Lenkijos lietuvių bendruomenei.

Rašau apie Lietuvių Chartą neatšitiktinai. 2019 m. Lietuvos Seimas paskelbė Pasaulio lietuvių metais. Ši tema labai plati, todėl neabejoju, kad ir „Aušroje“ dar ne kartą prie jos sugrįšime. Tema ne tik plati, bet ir svarbi. Lietuvių emigracija neatsiejama nuo Lietuvos istorijos. Visokios emigracijos būta. Vieni emigruodavo ieškodami geresnio duonos kąsnio, kiti bėgo gelbėdami savo gyvybę, dar kiti norėjo pasisemti naujos patirties arba pažinti pasaulį.

Šiais metais taip pat minime istorinės Lietuvių Chartos paskelbimo 70-ąsias metines. Nuo jos surašymo, galima sakyti, ir prasidėjo Pasaulio lietuvių bendruomenės istorija. Lietuvių Chartą 1949 m. birželio 14 d. paskelbė Seinų kunigų seminarijos auklėtinio prel. Mykolo Krupavičiaus

vadovaujamas Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo komitetas (VLIK). Joje rašoma, kad pasaulyje pasklidę lietuviai sudaro vieningą Pasaulio Lietuvių Bendruomenę, kuri siekia išlaikyti, kurti bei ugdyti lietuvių tautos gyvybę: jos kalbą, kultūrą, papročius, tradicijas, ir remia Nepriklausomos Lietuvos valstybę. Joje surašyti svarbiausi lietuvių bendruomenės uždaviniai. VLIK pirmininkas prel. M. Krupavičius, įvertindamas lietuvių išlaikymo užsienyje ir tautinės vienybės svarbą, išskėlė Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) idėją ir vėliau atliko pagrindinius jai organizuoti darbus. Jis ėmėsi iniciatyvos Bendruomenės idėją išplėsti visame pasaulyje, visur ten, kur iškeliauja tautiečiai. M. Krupavičiaus idėja niekada iki galo nebuvo ir nebus įgyvendinta, kadangi Lietuvos ir užsienyje gyvenančių lietuvių padėtis nuolat kinta. Keičiasi emigracijos kryptys, geopolitinė padėtis, atsiranda naujų iššūkių. Galime prisiminti vien praėjusio amžiaus politinius pokyčius, kada buvo atkurta nepriklausoma Lietuvos valstybė, bet taip pat PLB padidėjo. Prie jos jau galėjo jungtis Vidurio ir Rytų Europos valstybėse gyvenantys lietuviai. Tada buvo įkurta ir į PLB darbus sėkmingai įsijungė taip pat Lenkijos lietuvių bendruomenė.

M. Krupavičius Lietuvių Chartos principus prilygino cementui, kuris turi sujungti pasaulyje pasklidusius lietuvius tarsi plytas į vieną patvarų pastatą – lietuvių tvirtovę. Chartą jis vadino įsipareigojimu kiekvieno

lietuvio sąžinei. M. Kru-pavičius daug dėmesio skyrė organizaciniam dar-bui. Manė, kad lietuviška draugija, jeigu ji veikli ir gyvybinga, gali žymiai pa-dėti išsaugoti tautinę tapatybę. Štai kaip jis rašė apie PLB: „*PLB nėra draugija, į kurią nariu rašosi kas nori, o yra tautinė bendruomenė, kuriai priklauso kiekvienas lietuvis, nepaisant, kur jis gimė ir kada jis gimė, nori būti bendruomenės nariu ar nenori, kalba lietuviškai ar nekalba, naudingas bendruomenei ar žalingas, bendruomenės garbė ar gėda, tik šį pasaulį išvydęs ar jau lipęs į karstą.*“ Kitą kartą pabrėžė, kad „*kiekvienas lietuvis, kur jis bebūtų, savo kraujuje ir sąmonėje nešioja-si lietuviškos židini. Kad tas židinis neužgestų, jis turi būti nuolat kurstomas šeimoje, mokykloje, bažnyčioje, ir plačiu mastu lietuviškoje bendruomenėje. To kurstymo organizatorius turi būti lietuvių bendruomenė.*“

Lietuvių Chartoje pa-brėžiama ryšio su savąja istorija svarba. Mat savo praeities negalime užmiršti ar panaikinti iš savo gyvenimo, nes ji tą gyvenimą formavo. Praeitis gyvena mumyse. Ji praėjusi, tačiau yra. Praeitis sukūrė tautos charakterį, papročius, bendrus idealus, gyvenimo stilių ir visą dvasinę ir ma-terialinę gyvenimo formą. Žmogus, bandydamas nu-sikratyti praeitimi, gali ją tik suklastoti. Tačiau klas-todamas praeitį – klastos ir dabartį. „*Tautos istorija yra geriausia tautos mokytoja*“, – rašoma Lietuvių Chartoje.

LIETUVIŲ TAUTA,

užsigrūdinusi amžių kovose dėl teisės laisvai ir nepriklausomai gyventi savo tėvų žemė-se, vieninga valia siekia savo gyvybę, kalbą, tautines bei valstybines tradicijas išlaikyti, kurti ir ugdyti, kad savo tautine kultūra visuotinei žmonių giminės pažangai bendra-darbiaudama, vykdytų Visagalio valią ir laisvo žmogaus pašaukimą. Lietuvių Tautos amžinųjų siekimų vardan skelbiama šią

LIETUVIŲ CHARTIJA

1

Tauta yra prigimtoji žmonių bendruomenė. Niekas negali būti prievartaujamas savo ryši su tautine bendrija nutraukti. Pasaulyje pasklidę lietuviai sudaro vieningą Pasaulio Lietuvių Bendruomenę.

2

Žmogus turi prigimtąją teisę laisvai išpažinti ir ugdyti savo tautybę. Lietuvis lieka lietu-viu visur ir visada. Savo tėvų išlaikytą Lietuvių Tautos gyvybę lietuvis perduoda ateities kartoms, kad amžinai gyventume.

3

Kalba yra stipriausias tautinės bendruomenės ryšys. Lietuvių kalba lietuviui yra tautinė garbė.

4

Šeima yra tautos gyvybė. Lietuvis kuria lietuvišką šeimą.

5

Tautinė kultūra yra kelias į tarptautinį pripažinimą ir bendravimą. Apreikšdama tautos genijų, tautinė kultūra įneša savaimingą indėlį į visuotinius žmonių giminės laimėji-mus. Kiekvieno lietuvi priedermė sudaryti sąlygas tautinei kultūrai.

6

Valstybė yra aukščiausiaji tautinės bendruomenės organizacija. Valstybinė nepriklausomybė yra tautinės kultūros ugdymo ir išlikimo sąlyga. Darbu, mokslu, turtu ir pasiau-kojimu lietuvis kovoja, kad apgintų ir išlaikytų nepriklausomą Lietuvos valstybę.

7

Mokykla yra tautinės dvasios židinis. Kiekvieno lietuvi kilniausioji pareiga būti lietu-vių mokyklos rėmėju.

8

Draugija yra tautinės kultūros veiksminga talkininkė. Lietuvis kuria ir palaiko religines, kultūrinės, jaunimo, savišalpos, profesines ir kitas lietuvių draugijas.

9

Mūsų tėvų kovos ir aukos dėl lietuviškos knygos yra testamentinis įpareigojimas visoms Lietuvių Tautos kartoms. Lietuvis organizuoja ir remia spausdintą lietuvišką žodį.

10

Tautos istorija yra geriausia tautos mokytoja. Lietuvis brangina savo tautos praeitį ir tautinius papročius. Lietuvis stengiasi būti vertas savo protėvių, kad paliktų pagarbų pasididžiavimą savo palikuonims.

11

Tautinis solidarumas yra aukščiausia tautinė dorybė. Lietuvis ugdo tautinį solidarumą. Visi lietuviai yra lygūs tos pačios tautos vaikai, tarp savęs broliai. Tautinio susipratimo ir lietuvių vienybės ženklai kiekvienas lietuvis moka nuolatinį tautinio solidarumo įnašą.

12

Lietuvio tautinės spalvos: geltona – žalia – raudona. Lietuvio tautinė šventė – Vasario 16-ji. Lietuvio šūkis: „Lietuviais esame mes gimę, lietuviiais turime ir būt!“

13

Lietuvis yra lojalus savo gyvenamajam kraštui. Lietuvio santykius su nelietuviu nustato artimo meilė ir pagarba kiekvieno žmogaus laisvei, garbei, gyvybei, sveikatai ir turtui.

*Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas
Tremtyje, 1949 m. birželio 14 d.*

„Spąstai“ kitos kartos akimis

JURGITA STANKAUSKAITĖ

Praeitame „Aušros“ numeryje suglumino mane Petro Maksimavičiaus straipsnis „Spąstai“. Skaitant sakinį po sakinio, atrodo, kad kiekvienas žodis vis labiau mane gramzdina į kėdę. Tiesiogine to žodžio prasme. Jaučiau, kad kažkas mano krūtinę spaudžia ir verčia priimti atsakomybę už... šiuolaikinį gyvenimą. Sakytume: „Na taip, o kas kitas, jei ne mes patys sukūrėme tai, ką dabar turime?“ Nedrįstu ginčytis, tačiau be mūsų, yra tie – aukščiau, kurie verčia mus daryti vienaip, o ne kitaip, kad galėtume išlikti ir šiaip ne taip gyventi, ir... išgyventi.

Autoriaus pateikti „Spąstai“ verčia diskutuoti, dalintis nuomonėmis. Tad kodėl to nepadarius čia ir dabar?

„NETURU ČESO“

Niekam neturime laiko. Milijonus kartų esu tai girdėjusi. Šimtus kartų pati esu taip sakiusi, tarsi būčiau, kaip kažkas sakė, bitė darbštuolė arba Barbė šimtadarbė. Žinote, visi

esame kaip vadinamoji Barbė. Ką tu noriu pasakyti? Ogi visi turime daug darbų, tačiau vieni apie tai kalba, o kiti tyli. Vieni moka gyvenime sumažinti greitį, o kiti skuba, nespėdami akimis pagauti pro šoną prabėgančių akimirų. Tu mokėsi jomis mėgautis, o aš bandysiu pagriebti tik priešais esantį gyvenimo tikslą. Viskas priklauso nuo žmogaus požiūrio į gyvenimą ir nusistatymo.

Iš tiesų laiko neturės tik tas žmogus, kurio tikslas – pinigai. Tokiam, kaip P. Maksimavičius rašė, visada bus mažai ir mažai. Jeigu norime turėti daugiau laiko, raskime konkretų gyvenimo tikslą. Laimė, sėkmė, pinigai – tai tik gimtadienio linkėjimai. Tikslas nėra atsakymas į klausimą „kas?“, o „kaip?“. Tikslas siekimo procesas suteiks ir malonumo, ir žymiai daugiau laisvo laiko, kurį galėsime padovanoti kitiems. Mažiau „filosofuodama“, pacituosiu pokalbį, kuris atskleidžia mūsų santykį su laiku:

– Sveikas, Jonai, kas naujo?

– O kad nieko. O pas Tavi?
– Nu va agentūroj buvau. Pagaliau popierus sustvarkiau.
– Nu reikia, reikia. Gerai, lakiu, ba darbų pylna.
– Tai ką dzyrbi?
– Tai tų, tai tų. Žinai, kap yr.
– Girdėjau, ricinių presų nuspirkai. Kap aina?

– O žmogau! Pamacytai...

Pasakojimas apie žemės ūkio mašiną Seinuose tęsėsi gerą pusvalandį. Nors Jonas labai skubėjo ir teigė, kad laiko neturi, pasigirti nauju pirkiniumi sugebėjo rasti keliasdešimt minučių. Per tą laiką nieko neatsitiko. Nepabėgo nei vienas darbas.

„DARBAS NE ZUIKIS. NEPABĖGS“

Nuo keliolikos metų žmonės klausia, kam tie mūsų ūkininkai tiek visko perka; kam tiek traktorių, vis naujesnio modelio plūgų ar vis didesnių tvartų, lyg neužtektų turėti mažiau? Kiti sako, kad taip kalba, nes pavydi. Lazda turi du galus.

Būtų naudingiau, kad visi mėliau rinktųsi jos viduriuką. Darbo būtų mažiau ir pabendrauti su kaimynu laiko užtektų. Tekste „Spąstai“ rašoma, kad seniau visi žmonės buvo labiau atsipalaidavę, neskubėjo. Panašiai teigia visi vyresnės kartos atstovai. Juk ne be reikalo iš mūsų senelių atėjo posakis: „Velnias neims. Palauks.“ Taip sakydavo, pavyzdžiui, vyrai, išėję pas kaimyną pasisvečiuoti, per ilgai užsibuvę ir išgirdę raginimus krikti namo, nes žmonos pyks. Gerai pasikapstę savo šeimos atsiminimuose rastume ne vieną atvejį, kai vienas arba kitas giminėje amžinai skubėdavo.

Iš Punsko letuvų kultūros namų archyvo

Viduguriai, 1969–1970 m.

Vidugiriai, 1969–1970 m.

Praėjusių laikų idealizavimo fenomenas negęsta. „Seniau buvo geriau“, – sakys kiekviena karta, žvelgdama į savo jaunystę. Mes, XXI amžiaus technologijų vaikai, po trijų dešimtmečių tikriausiai taip reaguosime į šiandienos paveikslą, kuris kada nors taps vakardiena – idealizuota istorija.

„PAMIRŠO KARVĖ, KAD VERŠUKU BUVO“

Pasirodžius P. Maksimavičiaus straipsniui, žmonės pradėjo atvirauti, sakydami, kad pagaliau kažkas teisybę parašė, jog šiandien nebemokama gyvai bendrauti, pristoti ir pasikalbėti su draugu. Mačiau, kaip netiesiogiai jam imta ploti per petį. Prie jų ir aš prisijungiau. Tuo pat metu mintyse spaudėsi klausimas: „O kas turėjo išmokyti bendravimo su žmonėmis? Ar ne tėvai? Ar ne jie yra pirmieji vaikų mokytojai, į kuriuos, kaip į paveiksliuką, išžiūrėję mažieji proteliai? Labai dažnai būna, kad kaip elgiasi tėvai, taip ir vaikai. Jeigu tėvai nemoko savo atžalų kultūringo bendravimo su kitais, dalyvavimo bendruomenės veikloje, tai vaikas prie viso to pats nelips kaip prie medaus. Tai tas pats, kaip lieptume vaikui valgyti daržoves ir žodžiu įrodinėtume,

kokios jos sveikos, o patys jų nevalgytume.

„VIENAS KAP NEI VIENO, DU KAP KADU, O TRYS KAP NORIŠ“

„Spąstuose“ skaitytojus sužavėjo pateikta kūlimo talkos Lietuvoje nuotrauka. Mūsų karta niekada nematė ir turbūt nepamatys tokio kiekio žmonių bendro darbo laukuose, į kurį nereikėjo nei prašyti, nei maldauti. Kadaisė kiekvienas sunkiai dirbo ir suvokė, kad būtina padėti vieni kitiems. Būna, kad ir šiais laikais skambina kaimynas ir klausia, ar nereikia pagalbos sukant šieno ritinius. Dažniausiai reikia paprašyti, nes niekas pats nepasisiūlo. Kiekvienas turi darbų arba bijo sulaužyti ūkio įrangą svetimuose laukuose. Še tau ir prabangi mašina... Seniau jų nebuvo. Užteko turėti rankas ir kojas, na ir gerą dalgį. Kaip mano gimtajame kaime atrodė vyrų talka, geriausiai aprašė Juozas Vaina savo atsiminimuose apie 1920 metų Vidugirius: „Kap piar sapnų prisimianu vaikystės rugiapjūtį. Da ir Vidugiriuosa taikės, kad kas nuvaro paskucinį rugių pradalgį, tai savo asluki barškina in savo dalgį, kad jau jis

rugius nukirtis. Pasitaiko, kad už kokio pusvalandžio kitas barškina. Jie sustato nukirstus savo pėdus da prieš pavakarų, tai tadu aina pas tų, katris dar niabarškinis, padėc nukirsc rugių. Tadū šitas gaspadorus turi pastacyc šnapso ir parangc vakarieni, o tai dažnai da lieka laiko pasilaiscyc vandiniu. Kap kadu nia vienas būna inmiastas prūdan – sožalkon ar durpinėn. Biarnai gaudzydavo miargas inmiasc in vandini, ba jos silpniasnės. Gali mūs kalionijos buvo miarga, pamiršau jos vardų, gana scipri, kad ji nia vieny biarnų durpinėn buvo inmiatus.“

Man sakyta, kad mūsų jauniemas nežino, kas yra žmonių susivienijimas talkoje. Ar jaunoji karta dėl to kalta? Ar mes kalti, kad kažkas sumanė pjautuvaž pakeisti dalgiu, o dalgį pjaunamąja ir t. t.? Ar žmonės nesidžiaugė besivystančiomis ūkio mašinomis? Ir dar kaip džiūgavo, o dabar, lyg visko atsikandę, grįžta į praeitį su nuoskauda, kad praėjo tai, kas niekada negrįš. Reikia priimti realybę, jog niekas nestovi vietoje. Ir neverta dėl to apgailestauti. Kažin ar bent vienas iš mūsų norėtų grįžti prie dalgio ir paragauti nepaprastai sūraus prakaito skonio. Anas gyvenimas virto praeities paveikslu, apie kurį gera pasakoti, kalbėtis ir pagarbiai perduoti kitoms kartoms. Tad pasigrožėkime dar viena J. Vainos prisiminimų ištrauka apie javų kūlimą: „Jaigu vienas kulia, tai girdėc vis du skircingi garsai: pirmas smarkiasnis, kadu spragilas suduoda piar pėdų, ir antras silpnėsnis, kadu spragilų kialia no šaudų ir šaudai kialiasi in viršų. To taktio pamėgdzėjimu kūlikai pritaikė žodžį: „u-bags, u-bags, u-bags“.

Trim kulianc girdėc taktas: „Aš su pacia, duktė tracia“. Pasitaikydavo ir kiaturiem kartų kūlc. Acimianu ciktai paskucinius kiaturų kūlikų pamėgdzėjimo žodžus: „... kuliam kiaturies“.

Pirmasis startas

Trumpai apie artėjančius savivaldybių rinkimus Lietuvoje

RYTIS MOTIEJŪNAS

Dienos skaičiuoja paskutines kalendorinės žiemos savaites. Kartu baigiasi ir politinės ramybės sezonas – jau po kelių savaičių, kovo 3 d., Lietuva rinks naujas savivaldybes. Po jų šiomet dar vyks Prezidento ir Europarlamentų rinkimai. Visą rinkimų maratoną vainikuos 2020 m. Seimo rinkimai. Buvo kalbama, kad jie turėtų vykti ne tradiciškai rudenį, o pavasarį.

XXX

Šie savivaldos rinkimai kaip niekada derlingi kandidatų atžvilgiu – į 60 savivaldybių merus kandidatuoja 413 asmenų, į 1442 savivaldos deputatų vietas 13652, t. y. daugiau nei po 9 į vieną vietą! Bus iš ko pasirinkti. Partijos išstatė 364 savo kandidatų sąrašus, visuomeniniai rinkimų komitetai – 87 ir partijų koalicijos – 14 sąrašų.

Į atskirų savivaldybių tarybas kandidatuoja nuo 76 (Neringa) – 15 vietų iki 817 į 51 vietą (Vilnius) asmenų. Merais kiekvienoje savivaldybėje nori būti nuo 3 (Rietavas ir Šalčininkai) iki 17 (Vilnius) kandidatų. Pažymėtina, kad didesniuose miestuose (be Kauno) kandidatų į merus daugiau nei likusioje šalies dalyje. Alytuje ir Šiauliuose kandidatų į merus 10, Panevėžyje 11, Marijampolėje „tik“ 9. Cinikai kalba apie didžiuosius miestus kaip galimybę prieiti prie didelių pinigų srautų. Gal todėl tiek daug norinčiųjų perimti Vilniaus ar Klaipėdos valdymą? Į Vilniaus mero vietą kandidatuoja 17 (!) asmenų, o dėl deputato vietos kaunasi 18 sąrašų su 817 kandidatų (16 į vieną vietą). Beje, net 7 iš tų 18 sąrašų yra visuomeniniai komitetai.

Sostinėje tikimasi įnirtingos kovos tarp esamo (R. Šimašius) ir buvusio (A. Zuokas) merų, nors neatmestina galimybė, kad į šią dvikovą gali įsimaišyti ir konservatorių (D. Kreivys) ar valstiečių (V. Sinkevičius, ūkio ministras) kandidatai. Klaipėdoje į merus taikosi 12 asmenų, o į deputatus 368 (irgi beveik 12 į vieną vietą) iš 15 sąrašų. Kaip ir sostinėje, susipykus vietos liberalams, galimybę laimėti čia turi valstiečiai. Tik kilus skandalui dėl jų kandidato A. Vaitkaus ryšių su rėmėjais, laiminčiais finansiškai sau naudingus konkursus uoste (kandidatas – valstybinio jūrų uosto generalinis direktorius), jam dar teks įrodyti savo nekaltumą. Beje, įdomi detalė – Klaipėdoje yra net trys rusakalbių kandidatų sąrašai, bet į merus kandidatuoja tik V. Titovas. Taip, tai tas pats asmuo, kuris pernai viešai apdergė A. Ramanauską-Vanagą. Jo visuomeninis rinkimų komitetas vadinasi „Titov ir teisingumas“... Ar turės klaipėdiečiai tokį merą? Kaune kiek paprasčiau – su V. Matijošaičiu dėl mero vietos konkuruoti žada tik 6 asmenys, o deputatų vietas dalinsis mero visuomeninis rinkimų komitetas ir 8 partijų sąrašai – 299 kandidatai ir 41 vieta, taigi tik kiek daugiau nei 7 žmonės į vieną vietą.

O kokia padėtis Punsko ir Seinų kaimynystėje esančiose savivaldybėse? Druskininkuose prieš dabartinį merą R. Malinauską kovoja 3 partiniai merų kandidatai, o dėl 25 mandatų kaunasi 166 asmenys. Lazdijuose intriga didesnė – meru čia norėtų būti 8 asmenys, o dėl 25 vietų kovoja 250 kandidatų. Kalvarijoje mero kėdę matuojasi 7 kandidatai,

o 21 vieta turės dalintis 193. Vilkaiviškyje merais būti pretenduoja 4 kandidatai, dėl 25 vietų kovoja „tik“ 152. Varėna panašesnė į Lazdijus – meru būti norėtų 7 asmenys, deputatu – 239 (25 vietas). Alytaus rajone irgi 7 kandidatai į merus ir 211 į deputatus (25 vietas).

XXX

Ankstesniuose savivaldos rinkimuose kartu su partijomis leista dalyvauti ir visuomeniniams rinkimų komitetams. Norėta leisti piliečiams parodyti daugiau iniciatyvos, išsivaduoti iš partijų vyravimo, atvesti į valdžią naujus žmones. Tuomet nepartiniai kandidatai nugalėjo keliuose miestuose – Kaune, Panevėžyje, Alytuje. Tačiau labai greitai paaiškėjo, kad tokia „demokratija“ turi ir išvirkščią formą. Labai daug kur tokius komitetus ėmė kurti buvę ar esami politinių partijų nariai, supratę, kad vien partijos vardo gali neužtekti rinkimų sėkmei. Taip atsitiko su Liberalų sąjūdžiu, kurį užgriuvus kaltinimui korupcija ir prasidėjus irimui, „nepartinių“ komiteto vardu prisidengė Vilniaus, Klaipėdos, Varėnos merai. Kita problema – konkrečių merų veikla. Triukšmingai iš pareigų pašalintas Panevėžio meras kandidatuoja su visuomeniniu komitetu, tą patį daro ką tik prekyba įtaka apkaltintas Anykščių rajono vadovas...

Skeptikai prognozuoja daugelyje savivaldybių liksiančias dabartines valdančiąsias daugumas ir dabartinius merus, ypač ten, kur jų turėta santykinė ar absoliuti balsų dauguma. Galima būtų ginčytis, bet visur to tikrai nebus. Štai Alytuje, kur

prieš 4 metus triuškinamai laimėjo V. Grigaravičius, tarp kandidatų į merus jo nėra. Pagaliau ir Pietryčių Lietuvoje, kur visi įpratę prie Lietuvos lenkų rinkimų akcijos (ji pasivadinusį „krikščioniškų šeimų sąjungą“) dominavimo, ne viskas aišku. Štai Šalčininkų rajone valdžia neleido socialdemokratų kandidatei į merus J. Butkevičienei pasikabinti savo rinkiminių plakatų. Atrodytų – kas čia tokio? Juk tame rajone beveik tris dešimtmečius LLRA gauna absoliučią daugumą. Ko bijoti? Gal nuogaštaujama, kad pasibaigs etatinių vietinių lenkų „gynėjų“ monopolinis valdymas? Visgi konkurentė neeilinė – televizijos žurnalistė ir visuomenininkė, 15 metų vadovavusi komercinei TV3 televizijai. Beje, Šalčininkuose mažiausia konkurencija į vietos savivaldą – tik 81 kandidatas į 25 vietas (LLRA čia iškėlė net 50 kandidatų).

Kartais pasitaiko ir nelinksmų kuriozų. Vyriausioji rinkimų komisija smarkiai praretino kai kuriuos kandidatų sąrašus. Iš rinkimų pašalinti keli šimtai asmenų, „užmiršusių“ paminėti savo turimą ar turėtą teisingumą. Taip sužlugo net keli kandidatų sąrašai (išbraukus tuos užuomaršas, likę sąrašai tapo per trumpi ir buvo panaikinti). Dingo ne tik keli visuomeniniai rinkimų komitetai, bet ir visas Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų Kėdainių rajono kandidatų sąrašas. Žinoma, laimėti ten, kur dar neseniai karaliavo Darbo partijos vadovas V. Uspaskichas, beje, ką tik nusprendęs grįžti į politiką, TS-LKD neturėjo daug šansų. Bet čia prarasta proga net pabandyti!

XXX

Kol kandidatų į savivaldybes minios triukšmingai stumdomi merijų prieigose, tikėdamos būsima sėkme, šalies vadovai irgi nespinduliuoja ramybe. Trijų ministrų atstatydinimas ir naujųjų paieška virto skandalu. Kultūros ministerijos vadovu

tapo literatas, prieškario Vilniaus lenkų ir žydų literatūros žinovas M. Kvietkauskas, o švietimu rūpintis vėl pakviestas A. Monkevičius. Tai jau trečioji jo, kaip ministro, kadencija – šiai ministerijai jis vadovavo 2000–2004 ir 2008 m. Tačiau aplinkosaugininkų ministro kėdė liko neužimta – į ministrės postą pasiūlytą jauną kandidatę atmetė prezidentė. Baisiai išsikeičęs S. Skvernelis pareiškė, kad šalies vadovė pasiūlytą negarbingai, esą dėl šios kandidatūros jau buvo sutarta. Apsisvaidę griežtokomis replikomis, šio konflikto dalyviai liko prie savo nuomonių. D. Grybauskaitė netiko kandidatės kompetencija, o premjeras pareiškė, kad daugiau jokių kandidatų į tuščią ministerijos vadovo postą kol kas iš viso nesiūlys...

Šalies vadovus jau skuba taikyti Seimo pirmininkas V. Pranckietis, premjeras grasinasi „tuščią“ ministeriją panaikinti. Politikos analitikai teigia, kad pats prezidento postą žadantis perimti S. Skvernelis paprasčiausiai palauks už kelių mėnesių vykiančių Prezidento rinkimų, o jau po jų darys, ką tik panorės. Kas žino? Juk paskelbus apie S. Skvernelio planus dalyvauti tuose rinkimuose, jis tuoj pat pateko į populiariausių kandidatų trejetuką. O tikėti mūsų politologų prognozėmis yra beviltiška. Juk dar praeitų metų pabaigoje per mokytojų streiką jie laidojo premjero galimybes tuos rinkimus laimėti... Vyriausybės vadovas visgi turi daugybę progų pasirodyti paprastų piliečių gynėju – šiek tiek pakeltos ne tik pensijos, išaugo ir atlyginimai, kai kurios socialinės išmokos. Kas, kad jis nemoka užsienio kalbų – žmonės vertina rūpinimąsi. Nesvarbu, ar jis tikras, ar tik priešrinkiminis, apsimestinis... Būtų dar geriau, jei rinkėjai išmokytų atskirti, kuris rūpinimasis tikras, o kuris ne. Bet gal mes per daug norime? Kaip bebūtų, visi ketveri ateinantys rinkimai Lietuvoje žada būti labai intriguojantys, su nenuspėjamais rezultatais.

Marytės Kuosaitės-Gibienės gyvenimo knygos puslapių nuotrupos

Kiekvieno gyvenimas įvairiaspalvis, spalvingesnis ir už pačią vaivorykštę. Kartais spalvos šiltos, šviesios, o kartais niūrios. Bet kaip jaučiamės laiminguose ar sunkiuose gyvenimo vingiuose, priklauso nuo mūsų pačių. Marytės Gibienės gyvenimas nelepino, bet didesnių nusiskundimų neišgirsi, akys spindi viltimi ir dabar, sveikatai sušlubavus, gulint Slaugos ir palaikomojo gydymo namų Seinuose lovoje. Ponios Marytės skaisčiame veide, papuoštame šypsena, nesimato priekaištų likimui, ji mielai kalbasi ir varto savo prisiminimų knygą.

Kur dabar mes, Gibai, gyvenam – buvo Vektorai. Mano dziedulis tai Adomas Vektorus (gim. 1854 m.) iš Burbiškių, o jo žmona tai Antanina Raudonavičūtė iš Žagarų kaimo. Jiej turėjo tris dukras: Onų, Marytį, Julį ir sūnų Vincų. Jų duktė Julė tai mano mama. Ji ištekėjo už Kastanto Kuosos iš Vidugirų (antros linijos), katris atėjo pas Vektorus in žantus.

Kap mano tėvai žanijosi, tai Vidugiruose statė akmeninį kryžų. Tai buvo 1934 m. Kryžų gal statė kovo mėnesį, o jie žanijosi gegužės. Julė ir Kastantas Kuosai turėjo cik vienų dukrų Marytį – tai aš. Gimiau 1935 m. gruodžio 25 dz. (pasi užrašyta 1936 m. sausio 2 dz.). Aš nei dzienos nesimokinau lietuviškai. In mokyklą iš pradžiųėjau in Krasnavų, paskui laido in Vidugirus. Bet aš ca neturėjau ko daryc, nes daugiau mokėjau už kitus. Vėl grįžau in Krasnavų. Tį baigiau keturas klases, gerai skaitau lenkiškai, lietuviškai ir pramokau. In penktų nelaido, sakė, reikia dzyrbc, tėvam padėc. Aš buvau cik viena namie, neturėjau nei brolių, nei seserų. Buvau darbšci, jau būdama šešų metų karvį melžau. Sakiau: „Žūrėk, mama, kokios mano mažukės rankutės, ale po dzviejų

Vidugirių kaimo žmonių gyvenimo knygų ištraukos

GRAŽINA KIBYŠIENĖ

nedėlių jau bus dzidesnės, tai tau galėsiu daugiau padėc.“ Viskų paeiliui darau. Kūlēm spragilais, vėtēm vėcyklukēm. Tai medzinis kotukas ir iš blėtos šupliukas. Vėliau mano tėvas padarė arfų javu arfuot, tai jau buvo daug lengviau.

Mano vyras tai Juozas Gibas (gim. 1927 m.). Aš už vyrų devyniais metais jaunesnė. Aš buvau dešimc metų – da vaikas, o jis jau kavalierus. Prisimenu, kad buvo atėjis pas mus, aš an lovos atsistojau ir jam plaukus žarstiau,

o paskui po kiek metų suėjom. Geras buvo, nepijokas. Jei išainam kur in svecus, nereikėjo sakyc, kad negerk.

Vyro tėvas tai Antanas Gibas. Jis buvo Amerikoj, tį susipažino su moterim ir turėjo du sūnus ir dukrų. Jis užsidzyrbo pinigų, sugrįžo su šeimynu in Lenkijų ir Vidugiruose nusipirko gspadarkų. Jo žmona numirė, palaidota Punski. Tadu Antanas apsiženijo su Misiukoniūti iš Klevų. Ji jau turėjo sūnų Vincų, katrį atsivedė su savim. Nelabai gera ji buvo močakė. Kartais vaikai buvo ir nepavalgį. Kap Antano vaikai užaugo, visi trys išvažavo in Amerikų, tį sukūrė šeimas ir tį gyvena. Antanas su Misiukoniūti turėjo dukrų Julį ir sūnų Juozų. O kap Antanas numirė, tai jau našli būdama dar turėjo vienų sūnų Vitų. Jos mergaucinis sūnus Vincas Misiukonis liko Gibo ūky, ir dabar tį Misiukoniai. Tai iš tų Gibų mano vyras, jis atėjo pas mus, Kuosus, in žantus. Ir dabar ca Gibai. Buvo Vektorai, paskui Kuosai, o dabar Gibai.

Kap apsiženijom, gyvenom sykiu su mano tėvais, sykiu ūkinykavom. Turėjom apie 27 ha žamės (50 murgų). Žamė buvo Vidugiruose ir Burbiškėj, kur buvo mano dziedulio Adomo Vektoraus dalis. Visko auginom, turėjom 3–4 arklius, 4 karves, paskui daugiau, laikēm kiaules, daug paukščių: žąsų, vištų, kalakutų daug laikēm, nes jie buvo brangūs. Nenoru nei prisimyc,

kap sunku buvo.

Acimenu, kad per karų pas mus laikėsi vokiečiai. Jiej sau turėjo palapinį, o arklius laikė mūs kluoni. Daug jų (vokiečių) buvo, daug prisivyrdavo valgyc. Virė srubų ir vis jiem atlikdavo. Po du kibirus aduodavo mūs kiaulēm. Tep kvepėjo, kad pacam norėjosi valgyc. Tep mes nusipenėjom kelis meitėlius. Kap vokiečiai pasitraukė, po jų arklių kluoni daug mėšlo liko. Tėtė nuvėjo iš kluono išmėzc, sunku buvo, skaudėjo kulnus (kelius), tai ir klupscas dzyrbo. No to laiko iki gyvenimo pabaigos turėjo skaudancas kojas, šlubavo ir vaikščojo su lazdom.

Kap nebuvo svirno, tai bėda buvo su javu. Supila tėvas javų in maišus, o pelės ima ir pragauža maišus, grūdai išbyra. Močutė liepia tėtėi (savo sūnu), kad maišus iškracytų, kad būtų švarūs, tadu ji sulopina. Nepriausi gi vis naujų. Nor mano mama viskų audė, priaudė daug skotercų (staltiesių). Audė lininius audeklus, paskui juos balcino. Nusineša ant balos tuos audeklus, prisipila iš durpinės vandenio in medzinį balejū ir pamerkia, o paskui išciesia tuos audeklus an balos. An pietų vėl reikia audeklus suvylgyc, o vakari suvynioc ir parnešc namo. Mama paci pasiūdavo iš to paco audeklo marškinius, užvilkimus pagalvēm, patalu.

Neturėjom kur gyvenc, tai medzinį stubų statēm. Lauki valgēm. Užaina lietus, tai viskas šlapia. Tadu jau turėjom svirnų, tai jami miegojom. Svirnas su medzinēm grindim.

Iš Gibų šeimos albumo

Julijona Vektoriuūtė-Kuosienė ir Kastantas Kuosa 1934 m.

Iš Gibų šeimos albumo

Marijona Kuosaitė ir Juozas Gibas 1955 m. balandžio 13 d.

Pasitvarkai, išmazgoji jas ir jau gerai. Ateina vyras ir sako: „Pažūrėk, kokias vaikas tavo juodas.“ O vaikas šmaru no vežimo insišmaravo. Aš verkiu, o mama guodza: „Neverk, tuoj išprausim, svarbu, kad sveikas.“ Kap statėm stubų, tai elektrų vedė. Reikėjo ir ciem darbinykam valgyč duoc. In naujų stubų pirmiausia nusipirkom čainykcų an elektros, tai jau buvo dzaugsmo. Kap pastatėm stubų, tai tuoj numirė mano tėtė, prisimenu – gruodžo 18 dzienu.

Laikiau daug vištų ir kiaušinius pardavinėjau. Pirmiausia parduotuvė buvo pas mano dziedulius Kuosus, o paskui pas Stankauskus. Tadu valdziškos dar nebuvo, cik vėliau pastatė. Už kiaušinius prisipirkau visko, pyrmų lygintuvų, prodziežų (elektrinis pyragų keptuvas).

Prisimenu vienas Kūcas. Nebuvo ko valgyč, tai vyras nuvėjo in krautuvi ir nupirko keturas žuvų konservas. Kitočių žuvų nebuvo. Vitas Nometkų iš Taurusiškių turėjo broli Gdanski, katris jam pasiuntė silkių. Jis davė tų silkių ir giminėm, davė ir pusbroliu Kaziu Nometkų. Kazys atnešė ir mumi tų silkių, davė ir palinkėjo: „Linksmų šventių!“ Geri buvo tais laikais žmonės, pacys mažai turėjo, bet dalinosi su kitais, kas kuom galėjo.

O nebuvo linksma – viskų reikėjo rantom padaryč. Kap jau buvo maniežus, tai pakinkė arklius ir jiejęjo aplinkui, ir sukė mašinų. Nevuliai Sankūruose buvo turtyngi, tai jų maniežus buvo po stogu, an arklių nelijo. Cik vėliau nusipirkom damfų (kuliamoji).

Prisimenu, iškūlėm javus ir gauna vyras šaukimų in rezervų an trijų mėnesių. Jau turėjom vyrų sūnų. Niekas nevaganiota (jokia vaga neišarta). Mano mama paci dzviem arkliams aparė visus laukus. Aš turėjau avarių. Mama išvažavo in bažnyčų, o mes su vyru vežimu važavom pas sūnų in Navinykus. Važuojam per Vidugirus, arklys buvo pripratis suc in pieninį ir staigiai pasuko, o aš tep ir nuslydau no vežimo ir galvu dėjau an kelio. Galvų perskėliau, klubus

sumušau, ranka sucino. Ir nuo to laiko vis sunkiau buvo vaikščoc.

Mes turėjom keturis sūnus: Juozų, Jonų, Antanų ir Petrų. Vyrausias Juozas (1955 08 31–2017 03 19) buvo neženotas, kartu su jauniausiu broliu Petru dzyrbo mūs ūkin. Juozas mirė staigiai, aidamas nakcu iš kaimynų parvirto in grovį. Jonas (gim. 1958 01 14) vedė Elį Vaznelytį iš Vilkapėdzų ir nusipirko žamės iš valdzos. Gyvena Vilkapėdzuose. Jiej užaugino keturis vaikus, susilaukė šešų anūkų. Antanas (gim. 1959 08 13) vedė Emilijų Pykytį iš Navinykų ir nuvėjo in žantus. Turi du vaikus. Dabar mūs namuose liko cik Petras, jis neženotas. Pats dzyrba, bet ūkis sutvarkytas, mūriniai tvartai, neseniai pastacyta stuba. Petras laiko karves ir mėsinius galvijus.

Dėkoju už Jūsų gyvenimo knygos puslapių pavartymą.

Iš Gibų šeimos albumo

Petro Gibo komunija. Iš kairės Marytė ir Juozas Gibai, Skupskiai. 1983 m.

Be darbo negaliu

EUGENIJA PAKUTKIENĖ

*[...] kai darbui tokiam iš širdies atsiduodi,
Tau ramybės jisai net ir naktį neduoda.
Aš trokštu atskleisti slapybes gamtos,
Mįslė nuostabiausia man stulbina protą,
Sapne net svajoju, skrendu nuolatos,
Įminti mįslių, paslapčių sužinoti...*

Lukrecijus Karas

Birutė Roglienė sako:

– Mano gyvenimi nuog visadu dzidziausias draugas buvo darbas. Mama jauna mirė, reikėj prieg tėvo, ba jis po karo liko be kojios, tai teko kap vyrausiai arc žamį, akėc, dzideliuose darbymečiuose mačyc, talkose aic, kad užsidzyrbc ir sau darbinykų in pamačj.

Va ir dabar, nor žiema, sėdėtau, rodos, an šilto pečo, valgytau ir nejudėtau... Nu alia negaliu vietoj nusėdėc, jau lovoj gulėdama planuojuosi, kų priskėlus turu nuveic ir kur nuveic. Dabar tai labiausia pacinka išaic miškan. Nu kokias tai neišpaisytas grožis ir sveikata kožnam. Kvepia, oša, kap gražu ir sveika... Nesnešoju jokio laikrodzo ir visai nesdairau in dziegorų. Iš atminties žinau, kadu kų turu padaryc.

Turu geras kaimynkas, suveinam, tai kų tai pasgaminam sustarj, tai jos, jei važuoja, mani paima, nuveža, parveža – kad ir bažnyčon ar krautuvėn.

Laukiu, kap bus šilcau, in svirnelj ainu su savo darbukais. Vaikai man padovanojo gražų an medzinės lentos užrašų „Birutės karalystė“. An svirnelio durų paskabinau ir vis grožuosi. O sodelin rūpintojėlis – tai mano 70 gimtadienio progai vaikai pas Zenių Knyzų užsakė. Kryžkelėj palei mūs vieškelį radau gražų iškraipytų šakų, paci instatiau jon

namukų, o jami mūkutj. Namukų gavau iš kitų, kunigas pašvencino. Va važuojat su vaidinimu, paimat mani, o aš tynajus laukus pasimeldzu, vasarų tai paraviu žolių. Apsodzinau pušukėm, argi ne gražu ir sau, ir kiciem?..

Seniau žmonės labai vargo ir tankiai bėdų matė, tai prieg namų arba kryžkelėse statė kryžus, kad an pecų neraikt kryžo nešc. Žagaruose daug buvo medzinių, katriej sunyko ir neišliko žymių, kur stovėj, nu alia sanesni tai pamena, katroj vietoj. Va o prie naujo Žagarų kryžo, pagamyto kalvio Antano Petruškevičiaus, an Dusaluko kranto, prieg kelio link Krasnagrūdės dvaro, labai pasidarbavo dabarcinis Sainų duobkasys Juozas Čarneckas. Jis su iš Žagarų kilusiu kalviu Antanu Petruškevičum ir jo sūnum Vitu darė cimanto pamatus ir padėjo, ir montavo metalinį kryžų. Paskolino traktoraus.

Žinoma, kap kožnam, tep man žiema ilga ir apsibrysta, alia tep sutvarkytas svietas, reikia visokių orų ir dzienu. Man niekadu nei karšta buvo, nei per šalta. Nu alia kap ir visi, tep ir aš laukiu pavasaro. Kap ilgesnės dzienukės bus, galėsiu paskrapščyc daržalin ir kokį paveikslukų nulipdzyc. Dabar da šalta ir kljijus negerai, kap garuoja, o kljjuoc raikia.

Sunešėm in Sainų buvusių kunigų seminarijū gražesnius vainikus iš žolukų, javų ir mano, ir Sainų vaidintojų darytus. Argi ne gražu? Kožnas gali pažūrėc ir pats da gražesnių pasdaryc... Cik norėc, o rasis ir kadu...

Kalėdom tai kasmė tep kepu medaunykcus. Liukru kljavau in visokias formas – kap pasakų

namukai gražausi – ir dovanojau. Ar ne gerai, kap kici pasdzaugia? Kap savo pečun, tai iš trijų kilogramų primynkau. Mačino ir anūkai, bagi talkos priraikia kap kožnam, tep man. Nemoku sėdėc vieton.

Sainuose sinagogoj padėjau paruošc divonų ir sanovinių audzimų parodų. Daug lietuvių paskolino savo močutių ir giminių darbus. Aš iškepiu pyragų – beržo šakų. Pasigrožėjom vieni kitais ir pasidzaugėm. Daug kas sakė, kad buvo matis, kap cielus kuperus sanų močutių degino nauji šaiminykai – su išaustais abrūsais, skotercom. Argi ne škada? Raikia daryc tokios parodos – kap gražu ir cakava. Ir pravėdzyc geras momentas. Buvo ir tų, katrų šaimynos neišlaikė tokių darbų, alia jau po česi, nepaimsi, jei sudegino kas... Alia va acirado tokių, katros pasėmė raštukus, megs, aus, pins, siuvinės. Ar tai ne gražu?

Makatkės labai buvo madnos kadu, tai prieg pečo an sienos kaboj ir prieg lovai. Ir su kokiais sanoviniaiis žodzais gražais, kap „Tegu bus ramus miegas“, arba tai kokios maldukės ar sanoviškos dainos stulpeiliu. O lovose an šaudų gulėjom, alia kokios pūkinės paduškos storos, patalai, ir vis su gražais užvalkalais. Viskas mamų, močutių siūta, siuvinėta, austa.

Per nagus ir – nepaškudzyk, – kap maža buvau, tai ne visadu velino. Mama nespėjo pamokyc ausc, ba anksci numirė, o visko brokau, tai jos sesuoj pamokino ir apmetė, suverė stovuose. Tai sėdau ir audiau. Arba verpiau. Rankų darbus tai nuog visadu mylėjau.

Birutė Roglienė savo sodelyje

Iš Birutės Roglienės asmeninio albumo

Mokykloj pas Dapkevičius ėjau. Mokino ir lošimų, skaicyc, rašyc, ajos paišyba, skaitliuoc tai nesėjo, alia ciek to mokslo užteko pasirašyc, paskaicyc, tai kų nor užsirašyc. Vaikystė sunki ir biedna kap daugelio seniau. Kų padarysi – tep buvo. Gerai, kad jau buvo, kad tep nebūtų. Sugriešytau, jei pasakytai, kad dar man negerai. Visadu buvo visap, alia nēr ko narakavoc, dabar cikrai gerai.

Kap vaikai seniau žiemų nepasėdžim ilgai an pečo. Dūkstam an kalnukų ir an ažaro. An rogutijų, an šūčkų nuvažuoc langva, o atgal traukc jau sunku. Tep dūkom, kad kap kadu baisu trobon inaic, ba visas šlapias. Rodos, net karšta, alia kojoes šlapios, turi aic trobon, ba atgrubsi, ir kas bus? Nor žinai, kad tėvas gali rēkc. Alia tį kap nesirgom per daug.

Dabar tai baika, tokia žiema – tai juokas, alia seniau mūs kolonijoj devyniesa neturėjom vandeno. Tai va kap ir nuog mūs cik už kalnuko Dusalukas, iškalam aketį – pramušam ladų (turėj būc pailga, kad karvė neinpultų, ba kas ištrauks, amen būt).

žiemos buvo ir vargas, kap vandeno nebuvo. Visur daug sniego, užpuscyta. Jei daug sniego an šakų per Kūcas, tai sakyta, kad bus obuolių ir visko sodas pylnas, alia buvo ir tokias posakis, kad jei daug vaisių, tai nebus javų an rugiapjūtės.

Vieni pas kitus ėjom, mačyc mylėjau kiciem prieg šarmenų ar talkos. Per kūlimų tai laidau damfoj. O per gaminimų tai išmokau iš Dulevičienės beržo šakų pagamyc, tai ir dabar kap kadu kokiai švėtei padarau. Pernai su Sainų vaidintojais ir Žolinijų vainiku buvom per diecezines derlines Goldapėj, tai padovanojau savo padarytų beržo šakų. Labai vyskupas dzyvinosi ir visi, kas matė – kap cikra, o tai pyragas.

Seniau cik vesailiom jų darau. Karka padaryc cik juokas, dešrukės, skilandzis. Seniau, kap nebuvo kuom malc, tai pamenu, mūs močūtė mėsų iš kumpio kapojo šiečku nikotukėj. Dadeda lašinukų, kmynų. O pipirus ir bogužus skotertukėj invynioja, suriša mazgucin ir kočėlu grūdo, sukulia, sutrina tep. Seniau jei

Tai va pagyrdom gyvulius nuvarį, o paskui da namo bačkutėsa, tai kiek išsilaisto, kiek prišala, kol in trobų atneši, tai vien ladas, alia pastovi, acilaidza. Būna ir skalbimu, virimu, ir kap kadu nusprausc. Baisios vesailia, tai svocos pyrago turėj būc visas kuperis ir slėgta karka, gaspadorus kumpio dau seniau ir šnapso. Bobų kepė, dešras kepė. Virė kopūstus. Sėjo daug grikių. Nebuvo kuom kūlc, alia davė kap rodu, rodavinosi vieni su kitais. Daug linų sėj, juos raikėj pirma iš žolių išsiravėc. Rovė, rišo in pėdukus, statė in rikutes, išylginėn cik galvukes apkulia, nelaido ciely, kad nesušargioc sciebu, sėmenis vežė parduoc. Gali mūs laukų buvo pircis, alia sudegė. Visur statė, kad toliau nuog trobų, ba labai degė ir daugiausia su linais. Gaila buvo procios... Dzidelį puodų priverda valgio ir atveža pircin, tai valgėm. Visi jauni, nebuvo sunku.

Daugiausia seniau valgyta kopūstai, barščai, kručakai, bulvės su lypnu, bandos. Bandas arba blynus an lakštų ir dar kap kadu pakepu. Kopūsto lapų biskį padzovinu, patepu riebumu, an ližės, o bulvių tarkuotų žalių ir virtų, kiek nusunki, išmaišai ir kepi. Pečų pakūrinu, skujini, beržini šluotu an drunguco, krūkuco šluoju, kap isikūrina gerai pečus. Kepu gerų valandų. Išimu an audekluko ir an lėkštės ar bliūdukan, su sviestu arba smetonu, da gali ir spirgucais, biskiu druskos. Gardzausi karšci su smetonu. Blynam ar bandai tai raikia geru pečus iškūrisc, o bulkai, pyragam – tai jei indėjis rankų išlaikysi per tris sykius „Sveika, Marija“, tai jau gali tadu dēc ir kepc.

Birutė daug gaminusi vestuvėms, šermenims. Ji labai myli gėles. Žino, kaip prisijaukinti gėlę, kaip reikia prižiūrėti kiekvieną augalą. Žino, kad augalai teikia daug energijos, jėgų tada, kai žmogus juos myli ir gerbia. Ten, kur auga rožės – nesi-pyksta niekas.

– Myliu žamį, – tęsia pašnekovė. – Bijūnų virš 100 spalvų turu. Jiej tai žiemoja, alia krūminasi tai rudenį arba pavasarin. Galiau dalycis su kitais. O jurginiai tepgi placinasi per šaknis, alia žiemų gali sušalc, tai šaknis iškasu rudenį ir laikau sklepi

Birutė Roglienė (su skrybėlaite) prie savo paveikslo Žolinėms 2018 m.

peržiem, o pavasarį insodzinu, kap ir kitos moteros. Ilgiausia žydzi ir gražausi žiedai, nor lelijų ir rožių galybę irgi turu kokiom šventėm ar kam duoc ir bažnyčukei indabyc labai cinka. Myliu, kap daug kvietkų. Gražiausia, kap iš natūros.

Pirma moterys visokias žolas nuo pavasaro dzovino an aukšto ir dėl vaistų naudoj, arbatukų darėsi, šmaravosi užpylį kuom tai. Pirma tep nebuvo, kap dabar – nei vaistų, nei daktarų.

Kap cik pavasaris, man irgi žolukės rūpi. AINU ir ranku an zolagų, tai po Krasnagrūdės laukus, kur niekas nesėja trašų. Pradzoj žydėjimo raikia rinkc, kap rasa nukrinta, žolukes arbatai ir vaistam, plonai iškloc an audekluko arba popiero, bile ne an saulės, o sausai pagulėt, ir išdžus. Plonai išlaisc, kad nesupelytų, nesuliptų.

Myliu surinktas žolukes arbatai dalyc kiciem. Va visų maišų turėjau, o kiek cik liko... Užvirus vandenin inmesc ir uždengc, palaikyc,

tai prisitraukia. Avietių, žemvuogių lapukai padeda an gerklės kap nuog peršalimo, arba pilvo skaudėjimo – pelynai, mėta, dzirgėlė. Medaus dadėc, kap kiek pravėsta. Popieriniuose krapšukuose laikyc geriau.

Bioenergetikų teigimu, augalai ne tik iš oro siurbia kenksmingą anglia-rūgštę, išskirdami naudingą deguonį, bet ir žmogaus pykčio energiją, nesutarimus, nesitvardymą, pesimizmą sėkmingai transformuoja į teigiamą, švarią energiją. „Kiekviena augalo rūšis neutralizuoja vis kitokio pobūdžio neigiamą poveikį. Anot japonų – „auginkite namuose vieną medelį – spręš vieną jūsų problemą. Auginkite du – išspręš dvi“.

Birutė Roglienė sukūrusi daug paveikslų, darbų iš sėklų, akmenukų, javų.

– Man labiau paveikslus pacinka daryc, – sako ji. – Kici koplyčukės formoj daro Žolinių vainikus, o man paveikslai prieg širdzies. Javus reikia rinkc, prisipjauc, kol da mynkštas grūdas, kap išplaukia, nelaukc, kol

sukietės varpose grūdai, ba jos sunkios ir linksta, lūžta. Raštus iš kitur arba iš galvos vis turėjau, spalvas susidėlioju kap ir in audzimų.

Per sytukų siojau akmenukus, kad vienodo dzydzdo klijuoc cikty, paskui su dzidesnėm skylukėm sytukas padėj, kap raikėj dzidesnių akmenukų. O grūdus kap rugių, tai dzviem adatukėm strigdiau paveikslan storesniu galu, klijavau. Oi, tai ilgai užtruko, ba kapgi kitap – kap nori, kad būt gražu, tai reikia pamarudzyc. Alia negaila, ba gražai išėjo ir buvo kuom dzaugcis.

Iš akmenukų ilgiau laiko, o kap varpom ar grūdais, tai puola pelės, tai amaras, kandai puola, sudūlėja. Kap paruošu, tai brokatu ar laku ką plaukam papurškiu, tai apsaugoja nuo sudūlėjimo ir niekas negrauža.

Iš vakaro prieš kokių procesijų ar šventį indabinu kap ir visi vainikų gyvom gelėm, šviežom žolėm. Bukšpanas (buksmedis) žalias ilgai. Laukuose kap samanosa auga, tep akmenai auga, možna pasirankioc gražų dalykų. In Žolines visadu traukė ir dabar. Seniau mūs Žagarų kaimo valsčius ir parapija Berznyi, tai ca Marijai nešėm rožes (tep kunigas buvo prisakis), alia kap jos neprazysta, tai nešėm, kas cik žydėj.

Menininkės darbai mažai kur apdovanoti, daug jų jau nebėra, sunaikino laikas, kiti puošia pažįstamų ar giminių namų sienas, keletas yra Seinų bažnyčioje, buvusioje kunigų seminarijoje, kur dabar įrengtas muziejus. Daugelio likusios vien nuotraukos.

– Pamačyc mylėjau visadu ir dabar... – baigia pasakoti pašnekovė. Ji darbui atidavė visą širdį. Padėti kitiems – pats svarbiausias jos rūpestis ir dabar. Labai dėkojame.

Žiemos atostogos

DALIA ASTRUSKIENĖ

Kaip prasmingai praleisti žiemos atostogas, kad šios ne tik būtų nepamirštos, bet ir naudingos? Mokinių atostogos – puikus laikas ne vien atsipūsti nuo mokslų, bet ir pasisemti įspūdžių bei gerų emocijų. Kad jos nepraslinktų beprasmiškai, Vysk. Antano Baranausko fondas „Lietuvių namai“ Seinuose jau šešioliktus metus iš eilės suruošė žiemos stovyklą, kuri vyko nuo sausio 21 iki 23 dienos Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje. Stovykla subūrė 90 vaikų ir jaunuolių iš Seinų lietuvių „Žiburio“, Vidugirių, Suvalkų, Augustavo, Krasnavo, Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinių mokyklų bei Kovo 11-osios lietuvių licėjaus. Etnografinės žiemos stovyklos metu pasiūlyta įdomi ir turtinga veikla.

Karpinių užsiėmimus vedė Lina Kabelkaitė, kuri supažindino dalyvius ne tik su popieriaus karpinių istorija, specifika ir jų kūrimo priemonėmis bei įrankiais, bet ir mokė iškirpti įvairius motyvus. Karpinių pritaikymo galimybės labai plačios. Vaikams labiausiai patiko kirpti

Dalia Astrauskienės nuotr.

langų užuolaidėles.

Vilma Buslaitė edukacinės programos „Šieno monai“ metu pasakojo, kaip senovėje žmonės puošdavo savo gyvenamąją aplinką, vaikai išklaušė įdomių pasakojimų apie baltiškus simbolius ir ornamentus. Visi pasigamino įvairių žaislų ar skulptūreles iš šieno.

Mokinių domėjimasi šiaudinių dirbinių pyrimo tradicijomis skatino

Lina Žaliauskienė. Užsiėmimų dalyviai susipažino su lietuvių paprotinės dailės kūriniais – šiaudiniais sodais. Stovyklautojai sužinojo, kaip tinkamai paruošti žaliavą šiaudinių dirbinių gamybai, surišo keletą tradicinių kalėdinės eglutės papuošalų – reketukų bei sukūrė savo žaisliuką – savitą kompozicinį erdvinį sprendimą. Esu įsitikinusi, kad šių edukacinių užsiėmimų metu įgyti įgūdžiai ir žinios pravers ne vienam mokiniui, kuriant renginio scenografiją, puošiant klasę Kalėdoms ar Velykoms, kad tai bus įdomi laisvalaikio veikla.

Su šlapiuoju vilnos vėlimo būdu vaikus ir jaunimą supažindino Gintarė Markevičienė. Ji mokė iš minkšto ir švelnaus vilnos pluošto nusivelti žaismingą suvenyrą. Dauguma nusivėlė mažą obuoliuką, kuris virto gražiu rankų darbo suvenyru, rakto pakabuku ar dovanėle.

Juostų audimo užsiėmimus „Seni dar mena, jauni tik sužino...“ vedė Odeta Barkauskienė ir Jūratė

Dalia Astrauskienės nuotr.

Samuolienė. Juosta nuo neatmenamų laikų buvo labai svarbi lietuvių aprangos dalis. Senovėje ji lydėjo žmogų nuo lopšio iki karsto. Per užsiėmimus dalyviai susipažino su juostų audimo įrankiais, jų naudojimo papročiais ir tradicijomis. Jaunesnieji dalyviai dėliojo juostą – dėlionę, ant popieriaus kūrė dzūkiškos rinktinės juostos ornamentą. Vyresnieji audė beraštes juosteles bei tradicines dzūkiškas rinktines juostas.

Mažiausieji stovyklos dalyviai aktyviai būrėsi dailės užsiėmimuose, kuriuos vedė Alicija Nevulienė, Gražina Karaneckienė, Alicija Maksimavičienė bei Birutė Stoskeliūnienė. Pačius vyriausius etnografinės žiemos stovyklos dalyvius labiausiai traukė medžio drožybos užsiėmimai, kuriuos vedė Audrius Goberis. Vaikai ir jaunimas susipažino su medžio dirbinių drožimo etapais ir technika, drožybai naudojamomis medžiagomis, drožinėjimo įrankiais ir jų priežiūra, tradiciniame lietuvių liaudies medinių dirbinių puošyba, mediniais namų apyvokos daiktais ir kt. Jauni medžio drožėjai turėjo galimybę mokytis iš patyrusio meistro, kuris turi savo stilių, kūrybos manierą ir gerai išmano etnines tradicijas. Užsiėmimų dalyviai sukūrė ir patys išraižė ornamentą, kiti išdrožė šaukštą ar pasigamino žaisliuką.

VšĮ Lazdijų kultūros centro vaikų ir jaunimo folkloro ansamblis „Bitelė“ (vadovė Neringa Rasiulienė) ir tradicinė vaikų kapela „Anūkuciai“ (vadovas Romas Mazėtis) pasiūlė folkloro edukacinę programą, pristatė Dzūkijos krašto tradicinį muzikavimą, vaikų dainas, žaidimus, ratelius ir šokius.

Visi, kurie smagiai ir prasmingai norėjo praleisti pirmas žiemos atostogų dienas, susibūrė Lenkijos Respublikos vidaus reikalų ir administracijos ministerijos finansuojamoje stovykloje Seinuose. Užsiėmimų metu vaikai ir jaunimas mokėsi lietuvių senųjų liaudies tradicijų tęstinumo, palaikė gyvybingas liaudies amatų tradicijas.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Dailios Astrauskienės nuotr.

Dailios Astrauskienės nuotr.

Dailios Astrauskienės nuotr.

Seiniškių „Kultuvė“ 2018 metais

EUGENIJA PAKUTKIENĖ

Tęsinys.

Pradžia „Aušros“ š. m. 2 nr.

ANTANAVE

Vis prisimename viešnağės Antanave akimirkas. Kokius pavyzdingus ir veiklius ten sutikome žmones, sunku pamiršti.

Taigi graųų rudens sekmadienį, 2018 m. spalio 7 d., Seinų mėgėjų teatras „Kultuvė“ nuvykome į Antanavą Kazlų Rūdos savivaldybėje. Pirmiausia dalyvavome Antanavo koplyčioje atnašaujamos šv. Mišiose su bendruomeniniu giedojimu. Pamaldos buvo skirtos Pagyvenusių žmonių dienai paminėti. Kunigas linkėjo sveikatos ir meldėsi už parapijiečius. Nepaprastai gražiai giedojo vietinis bažnytėlės choras. Seiniškiai tik kai kur galėjo pritarti, nes čia per Mišias giedama skirtingomis melodijomis. Aukojimo metu Birutė Roglienė atnešė pačios iškeptą kvepiančią šviežią duonelę.

Koplyčia labai primena senąją medinę Žagarių bažnytėlę. Gal ir tuo panašios, kad abi statytos dvaro savininkų (mūsiškė Krasnagrūdos, o jų – Antanavo). Šalia koplyčios išlikę remonto reikalaujantys mūriniai dvaro palociai su neveikiančiu bravoru, su anksčiau veikusiais aliejaus ir mineralinio vandens pastatais.

Mus į Antanavą pakvietė Reda Kneizevičienė. Sumokėjo net už transportą, dar ir pavaišino. Pasakojo apie Antanavo vietovę, dvarvietę, pagrojo, nes baigusi muzikos studijas, vadovauja čia vietinei kapelėjai ir chorui. Tokio dėmesingumo niekur kitur nesulaukėme kaip čia. Išskirtinis dėmesys pagyvenusiems žmonėms, saviems kolektyvams ir mums, svečiams. Pamilome mielą

Redą iš šio antrojo susitikimo, nes pirmąkart buvome susitikę Tautkaičiuose per Žolines, kur ji, apžiūrėjusi mūsų spektaklį, pasikvietė rudeniop vaidinti Antanave. Ši jauna moteris labai padeda savo gyvenvietės žmonėms. Už žmonių paaukotus kultūros centrui 2 % nuo pajamų mokesčio nupirko pastatą (buvusį dvaro palocių – pakajus), įrengė kultūros namus su scena, o nepasiturintiems žmonėms vaikų darželį, skalbimo ir maudymosi patalpą. Žmonės gali ateiti ir nemokamai skalbti bei maudytis.

Dvaras gražioje vietoje, prie Šešupės, lygumoje, todėl kai pavasariop upės vanduo užlieja kiemą, siekia pastato laiptus. Tad pagilinti abu seni, apgriuvusiais krantais dvaro tvenkiniai, suleista žuvų, padaryta lieptą. Gal tai apsaugos nuo upės išsiliejimo.

Vis negalime atsigerėti Redos gerumu kitiems. Turi ji ir pagalbininkų, darbininkų bei moterų savanorių, kurios lanko apylinkės vienišus žmones, pagelbsti malka, apranga, maistu. Pui ki draugžė Reda kilusi iš Pristavonių Radzevičių, kurių visa giminė daininga.

Įdomu, kad birželio 9 d. Lietuvos atkūrimo 100-mečio proga Antanavo bendruomenė drauge su Vokietijos Kaselio miesto lietuvių bendruomenė Antanave surengė šimtmečio Antanines. Šventė tapusi tradicine. Reda ragina ir mūsų Antanus registruotis bei kasmet nuvykti į šį neeilinį, įdomų renginį (registruotis galima tel. +37061121453 bei el. p. antanavobendruomenė@gmail.com).

Džiaugiamės, kad pažinome įdomius, darbščius žmones. Pasveikinome juos ir Antanavo kultūros namų scenoje parodėme Vinco Krėvės pjesę „Raganius“. Mielai Redai linkėjome tolesnės

sėkmės ir kuo daugiau džiaugsmo.

Nuoširdžiai dėkojame už pakvietimą. Ačiū mieliems žmonėms už kartu praleistą prasmingą ir įdomų laiką, minint Pagyvenusių žmonių dieną.

RUDAMINOJE

Lygiadienį paminėti 2018 m. spalio 22 d. Seinų mėgėjų teatras „Kultuvė“ su savu „Raganiumi“ nuvykome į šventę „Rudens ekvinokcija“ Rudaminoje. Mus pakvietė ilgametė bičiulė ir Šeštokų klojimo teatro „Sodžius“ vadovė Aldutė Surdokienė. Renginys vyko buvusiam mokyklos pastate (dabar Kultūros ir amatų centras). Parodę spektaklį pabendravome prie vaišių stalo su vietos bendruomenė, kartu sudainavome nemažai dainų. Pažadėjome pasikviesti juos į Teatrų popietę Seinuose.

Vakarop kopėme su Lazdijų etnografiniu ansambliu, kapela „Dziedukai“ ir Vilniaus „Kūlgrinda“ į jotvingių laikus menančių Rudaminos piliakalnį, kuriame buvusi galinga tvirtovė, gynusi nuo kryžiuočių. Čia vyko apeigos, skirtos Baltų vienybės dienai. Uždegus laužą senovinėmis apeigomis garbinome kartu protėvių deivę Žemyną bei dievaitę Perkūną.

DRUSKININKUOSE

Lapkričio 25 d. lankėmės Druskininkuose. Negalėjome čia suvaidinti repetuoto V. Krėvės „Raganiaus“, nes viena aktorė negalėjo dalyvauti renginyje. Tačiau Druskininkų „Draugystės“ sanatorijos Centrinų rūmų Raudonojoje salėje parodėme J. Vaišionienės „Jubiliejų“ bei „Dvynius“, „Dėdę Miką“, sudainavome keturias dainas apie Tėvynę ir Motiną, deklamavome Just. Marcinkevičiaus eiles.

„Draugystės“ sanatorijoje salė labai graži, su scena ir dideliu karpiniu. Pasitiko mus mūsų bičiulė Eugenija Sidaravičiūtė (labai ačiū jai, kad dar surengė ir puikią ekskursiją) bei gerb. Lilija Žukauskienė, „Draugystės“ sanatorijos kultūrinių renginių organizatorė. Turėjome galimybę susipažinti su sanatorija, procedūromis.

Už malonų susitikimą ir bendravimą tariame ačiū mūsų kunigėlio Petro mamai Ramutei Gucevičienei. Su ja nuvykome ir pasimeldėme prie kunigo tėvelio kapo Ratnyčios kapinėse, po to dalyvavome Ratnyčios šv. apaštalo Baltramiejaus bažnyčioje atnašautose šv. Mišiose, kurių metu „Kultūvės“ dalyvė Onutė paaukojo savo keptą duonelę.

Apie vaikystėje patirtą tremtį į Sibirą papasakojo ir savo sudarytą knygą „Žmonių likimai okupacijų metais. Prisiminimai“ Lietuvos 100-mečio proga padovanojo Gintautas Kazlauskas. Gerb. Eugenija Sidaravičiūtė palydėjo į skulptoriaus Antano Česnulio sodybą Naujasodės kaime, keli kilometrai už Druskininkų, gražioje vietoje ant Ratnyčėlės upelio kranto. Sodybą puošia per 40 metų menininko medžio drožiniai.

METELIUOSE

Esame dėkingi LN direktori

Onutei Nevulienei už didelį dėmesingumą ir paramą „Kultuvei“, kad šalia kitų „Lietuvių namų“ kolektyvų įtraukė Seinų vaidintojus į projektą, įgyvendinamą su Metelių bendruomene. Taigi Metelių bendruomenė „Tarp Dusios ir Metelio“ drauge su Seinų „Lietuvių namais“ išstisus 2018 m. vykdė integracinį užimtumo projektą „Čia gyvename – čia bendrai veikiame“.

Seiniškiai su meteliškiais, sykiu veikidami, pažino vieni kitus, dalinosi patirtimi, atliko nemažai darbų, surengta iškylų. Rudeniop, baigiantis projektui, lapkričio 17 d., nuvykome į Metelius parodyti „Raganiaus“. O Meteliai atvyko pas mus. Seinų „Lietuvių namuose“ 2018 m. spalio 26 d. mes parodėme savo „Raganių“, o Metelių bendruomenė – vaidinimą pagal liaudies pasakojimus, pavadintą „O pas mus kaimi“. Abi grupės susibičiuliavome bendruose susitikimuose ir veikloje (lipdėme iš molio, vėlėme vilną, drožėme, mankštinomės, mokėmės vaikščioti su šiaurietiškomis lazdomis, vykome į iškylas dviračiais, baidarėmis, laivu, autobusiukais, pėsčiomis). Te ilgai atminty išliks ši maloni ir nepakartojama abiejų kolektyvų pažintis ir veikla.

Dar laukia mūsų du pasirodymai. Kovo 27-ąją, Tarptautinę teatro dieną, mūsų bičiulė Hana kviečia į Voškonis, o per Velykas Valentinas

prašo suvaidinti Rumšiškėse.

Atsisveikinome rugsėjo 30 d. į Londoną išvykstantį mūsų kunigėlį Petrą Gucevičių, kuris vaidino su seiniškiais ankstesniais metais. Su juo labai susigyvenome, jis gražiai vaidino, nepakartojamos buvo su kunigu repeticijos, išvykos. Kunigėlis mums negailėjo psichologinių patarimų, palaikymo ir gyvenimiškų pamokymų. Išlydėdami jį tolimon kelionėn palinkėjome sėkmės ir kvietėme apsilankyti, sugrįžti į Seinus, kada tik galėsias. Lauksime sugrįžtant.

„KULTUVĖS“ DALYVIAMS IR BIČIULIAMS

Labai labai ačiū Jums, mieli dalyviai, už bendras repeticijas, išvykas, pasirodymus. Visada gražiai vaidinote, bendravote. Ačiū, mieli Seinų ir apylinkės kaimų vaidintojai, už kartu praleistas akimirkas. O jų buvo džiugių, linksmų, bet ir graudžių. Jūs visada buvote šalia, kartu – ir džiaugsme, ir liūdesy. Dėkoju už palaikymą, paguodą, bendravimą. Sistemingai lankėte repeticijas. Mūsų išvykos vis prasidėdavo malda, o grįžtant niekada netrūkdavo dainų. Ačiū už gražiai atliktus vaidmenis, visus susitikimus (kiekvienas jų buvo laukiamas ir ypatingas). Lai taip ir tęsiasi...

Labai labai ačiū visiems, bet ypatingai naujai prisijungusiems Verutei ir Jonui Ivoškams (už neįkainojamą pagalbą), Birutei Roglienei (už scenos papuošimą pačios išaugintais įdomiais moliūgais, dovanojamais kiekvienoje pobūvio vietoje), Eleonai ir Jonui Leonavičiams, Emilijai Sinkevičiūtei, Onutei Skupskienei, Irutei Pecukonienei, Jolantai Čarneckienei. Jūs gal net neįsivaizduojate, kiek gėrio, grožio, naujumo įnešėte į vaidinimą ir susitikimus. Būtų didelis nuostolis, jei kas iš Jūsų nenorėtų toliau repetuoti. Esu Jums be galo dėkinga. Sėkmės kituose darbuose ir kasdienoje. Būkite laimingi, išlikite sveiki, būkime toliau visi kartu kaip darni šeima. Ačiū taip pat žiūrovams už palaikymą, plojimus, pokalbius.

Druskininkuose po pasirodymo „Kultūvės“ dalyviai su Eugenija Sidaravičiūte, kunigo Petro mama Ramute ir renginių organizatore Lilija Žukauskiene

IN MEMORIAM kariui savanoriui Kęstučiui Asevičiui (1925–2018)

GINTARAS LUČINSKAS

2018 m. gruodžio 24 d., eidamas 93-uosius metus, Kanadoje mirė Lietuvos Vietinės Rinktinės karys Kęstutis Asevičius.

Kęstutis Stasys Asevičius gimė 1925 m. vasario 7 d. Seinų apskrities Lazdijų mieste, Lietuvos kariuomenės majoro Stasio Asevičiaus ir Dominikos Blažonytės šeimoje. Be jo, šeimoje augo sesuo Danutė (g. 1920) ir brolis Vytautas (g. 1923). Karininko S. Asevičiaus šeima gyveno Kaune, Panevėžyje, Biržų apskr. Biržų dvare, Ukmergės apskr. Vaitkuškio dvare.

Nuo 1932 m. K. Asevičius gyveno Seinų apskr. Lazdijų valsč. Verstaminų kaime. Mokėsi ir baigė 4 klases Verstaminų pradinėje mokykloje. Vėliau 3 metus mokėsi Lazdijų 7-metėje mokykloje, po to 3 metus Lazdijų gimnazijoje (ją baigė), 1942–1944 m. – Alytaus mokytojų seminarijoje.

Per pirmąją sovietų okupaciją, 1941 m. pradžioje, K. Asevičius davė

priesaiką, įstodamas į antisovietinio pasipriešinimo grupelę. Naktimis kartu su broliu Vytautu aplinkiniuose kaimuose platindavo antisovietines proklamacijas. Vokiečių okupacijos metais, 1943–1944, platino proklamacijas, priklausydami Lietuvos laisvės armijos (LLA) grupei. Gaudami informaciją iš vokiečių valdžios atstovų, įspėdavo gyventojus, kada vyks gaudynės žmonėms išvežti priverčiamiesiems darbams į Vokietiją.

1944 m. vasario mėn. K. Asevičius Alytuje įstojo į Lietuvos Vietinę Rinktinę, buvo paskirtas tarnauti Lazdijų apskrities komendantūroje, apsaugos būryje. Kartu su broliu Vytautu, tėvu Stasiu ir svainiu ltn. Kazimieru Batūra tarnavo iki birželio 1 d., kol komendantūra likviduota. 1944 m. rugpjūčio 3 d. dalis buvusių komendantūros karių iš Lazdijų traukėsi Žemaitijos link, tačiau Kalvarijoje vokiečių žandarmerijos buvo nukreipti į Tilžę. Karininkai atskirti ir išvežti į Drezdeną, o kariai įtraukti į vokiečių priešlėktuvinės apsaugos dalinį. Teko apsaugoti fabrikus nuo bombardavimų, dirbtiniu būdu leidžiant dūmus, miglą (deginant dervą). Priartėjus sovietų frontui, perkelti į Vakarų frontą kovoti prieš anglius. Ten ir pateko į jų nelaisvę. K. Asevičius belaisvių stovykloje Belgijoje praleido vienerius metus. Po to buvo grąžintas į Vokietiją, anglų zoną, Borhorstą. Brolio Vytauto dėka pavyko persikelti į amerikiečių zoną, į Selingenstatą, kur gyveno tėvai.

1948 m. K. Asevičius emigravo į Kanadą, 200 km nuo Vinipego, dirbti aukso kasykloje. Atidirbęs

sutartyje nustatytus 1,5 metų, persikėlė gyventi į Torontą. Susituokė su lietuvaitė Ona Vosyliūte (1926–2014), su kuria mokėsi Lazdijų gimnazijoje, susilaukė dviejų vaikų: dukros Eglės ir sūnaus Valentino (mirė 2017 m.). Gumos fabrike, kur gamino padangas, išdirbo 33 metus, iki pensijos.

Kanadoje K. Asevičius buvo išrinktas Toronto lietuvių bendruomenės valdybos sekretoriumi ir išdininku, Lietuvių namų valdybos nariu. Daug metų dalyvavo Kanados lietuvių skautų veikloje, apdovanotas skautų medaliu.

1992 m. susigrąžino Lietuvos Respublikos pilietybę, dažnai lankydavosi Lietuvoje, vasarodavo tėviškėje, atgavęs dalį pastatų ir žemės. Įstojo į Lietuvos Vietinės Rinktinės karių sąjungą, priklausė Alytaus apskrities skyriui. 1993 m. išleido tėvo prisiminimų knygą „Praeitin atsigrėžus“, tapo „Tremtinio“ laikraščio prenumeratoriumi. Piniginėmis aukomis remdavo istorinių knygų leidybą, paminklų statymą, Punsko lietuvių kultūrinę veiklą.

2001 m. birželio 28 d. LGGR-TC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija suteikė K. Asevičiui kario savanorio teisinį statusą, o 2002 m. sausio 16 d. Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus apdovanojo Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu už nuopelnus kuriant ir stiprinant Lietuvos Respublikos krašto apsaugą.

Karys savanoris K. Asevičius palaidotas Toronto priemiestyje Mississaugoje, Šv. Jono lietuvių kapinėse, šeimos kapavietėje.

*Užuojuota dukrai Eglei,
anūkams ir artimiesiems.*

Kęstutis Asevičius. 2015 m. sausio 21 d.

„TADAS BLINDA. PRADŽIA“
PRODIUSERIS PRISTATO

TARPTAUTINIO RŪTOS ŠEPETYS
BESTSELERIO MOTYVAIS

TARP PILKŲ DEBESŲ

SORRENTO PRODUCTIONS ir TAURAS FILMS KOPRODUKCIJA su UNANIMOUS ENTERTAINMENT ir SUPER CRISPY ENTERTAINMENT ir TWILIGHT MERENGUE STUDIOS PRISTATO FILMĄ „TARP PILKŲ DEBESŲ“.
PAGRINIMINIS VAIDMUOŠIS ATLEKA: BEL POWLEY, LISA HAYES, RONSLI, MARTIN WALLSTRÖM, JONAH HAUER-KING, PETER FRANZEN, SOPHIE GODDSON, TOM SWEET, SAM HAZELDINE, ADRIAN SCHILLER ir KITI.
REŽISIERIUS – MARIUS A. MARKEVICIUS, SCENARIJAUS AUTORIUS – BEN YORK, JONES, PRODIUSERIAI – ŽYTAUS NAUJOKAS, MARIUS A. MARKEVICIUS, CHRIS ODEN, PRITHVI CHAVAN, SUSIJE, PRODIUSERIAI – JONATHAN SCHWARTZ, RŪTA ŠEPETYS, KINEMATOGRAFIJA – RAMUNAS GREIČIUS, FILMO DAIGININKAI – XURIA VILKAITĖ, KOSTIUMŲ DAIGININKAI – DAIVA PETRULYTĖ, MONTAŽO REŽISIERIAI – VERONIKA KENET, ASE ir JONATHAN DILLON, KOMPOZITORIUS – VOLKER BERTELMANN (HALSÖCKKA).

PUNSKO LIETUVIŲ KULTŪROS NAMUOSE
VASARIO 21 D. 18:00 VAL.

BILIETO KAINA 20 ZL, (MOKINIAMS 15 ZL.)

BRANGŪS SKAITYTOJAI!

Tariame ačiū už mums skirtą
1 proc. pajamų mokesčio.
Parama darželio bendruo-
menei labai reikalinga: Jūsų
dėka mūsų darbas tampa vis
kokybiškesnis.
Šiais metais vėl galima tokią
paramą darželiui suteikti.

KRS: 0000270261,
cel szczegółowy
PRZEDSZKOLE
SAMORZĄDOWE
PUŃSK 4292

*Punsko savivaldybės vaikų
darželio bendruomenė*

*Jūs likote tarsi kažko netekę,
O juk tiesa – netekote tiek daug.
Uždekite širdy dar vieną žvakę
Ir atsitieskite skausme.*

Dėl Remigijaus Juozaičio mirties
tėvus Onutę ir Zigimą,
žmoną, dukras
ir visus artimuosius
nuoširdžiai užjaučia

Valukonių šeima

Nuosirdžiai dėkojame seselei
Virginijai Gavienienei
už mūsų Mamos
a. a. Anelės Maksimavičienės
slaugą ir pagalbą.

Dukros su šeimomis

DĖMESIO!

Skelbiame vaikučių priėmimą
į Punsko savivaldybės vaikų darželį 2019/2020 m. m.
Priimame vaikus nuo 3 metų, išimties tvarka (jeigu vaikas
pakankamai savarankiškas) – nuo 2,5 metų.
Norint užrašyti į Punsko savivaldybės vaikų darželį reikia
užpildyti priėmimo lapą.

Užrašinėjama bus iki šių metų kovo 30 dienos.

Nuosirdžiai kviečiame.

Lietuvos žiniasklaida

2019 01 25–02 11

Kad tarp Seime daugumą turinčių Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos (LVŽS) bei prezidentūros, taip pat tarp LVŽS deleguoto premjero Sauliaus Skvernelio ir Prezidentės Dalios Grybauskaitės didelės meilės nėra, žinoma seniai. Ir viena, ir kita pusė ne kartą yra bandžiusi „įkąsti“ viena kitai.

Šįkart – ir vėl toks atvejis: Prezidentė nepaskyrė S. Skvernelio teiktos teisingumo viceministrės Irmos Gudžiūnaitės aplinkos ministre. Prieš pristatydamas Prezidentei premjeras apie kandidatę kalbėjo: „Tai jaunas, profesionalus, veržlus žmogus, kurio teisinis išsilavinimas, tarptautinė patirtis, žinios, įgytos viceministrės pareigose, leidžia tikėtis, kad I. Gudžiūnaitė sėkmingai spręsitin svarbius ir aktualius klausimus, patenkančius į Aplinkos ministerijos atsakomybės sritį.“

D. Grybauskaitė visada prieš skirdama naują ministrą su juo susitinka, o po kelių dienų prezidentūra praneša: kandidatas tinkamas arba ne. Iškart po susitikimo su candidate Prezidentė žurnalistams sakė: „Kol kas įspūdis įvairus. Matau veržlų, jauną žmogų, bet nematau reikalingos vadybos patirties ir profesinės patirties, ir pakankamai žinių tame sektoriuje, į kurį einama.“

Tačiau politologai po tokių D. Grybauskaitės žodžių iškart prognozavo, kad siūloma kandidatė „nepraeis“. Taip ir atsitiko – Prezidentė S. Skvernelio pasiūlytą kandidatūrą atmetė.

Vyriausybės vadovo reakcija buvo tokia, kokios ir buvo galima tikėtis.

„S. Skvernelio atsakas D. Grybauskaitei: „Su šia prezidente suderinti naujo ministro bus neįmanoma“. Taip pavadintame straipsnyje portalas

lrytas.lt perteikė, kaip premjeras reagavo į tai socialiniame tinkle „Facebook“: „Su prezidente buvo aptarta ne viena ir ne dvi galimos aplinkos ministro kandidatūros. Deja, nei dėl vienos iš jų rasti sutarimo nepavyko.“

I. Gudžiūnaitės kandidatūra su šalies vadove buvo suderinta iš anksto – todėl ir pateikta. Maža to, prezidentė candidatei po pokalbio sakė, kad sprendimas bus teigiamas, todėl šandienos pareiškimas iš tikrųjų stebina.

[...] Ministro pozicija lieka laisva, šias pareigas toliau laikinai eis energetikos ministras. Žinodamas, kiek užtruko derinimas ir koks prezidentės požiūris, darau išvadą, jog bus atmesta bet kuri kita mano teikiama kandidatūra. Tai reiškia, kad su šia prezidente suderinti naujo ministro kandidatūros bus neįmanoma“, – teigė S. Skvernelis.“

Nieko keisto, kad S. Skvernelio pusėn prezidentūros ir Vyriausybės konflikte stoji LVŽS vadovas Ramūnas Karbauskis. „Viskas. Daugiau tyčiotis iš savęs neleisime, – kalbėdamas naujienu agentūrai BNS sakė jis. – Tai, kas įvyko, yra pasityčiojimas atviriausia forma iš premjero ir iš to susitarimo, kad niekada premjeras neįvardija asmens, kol tas asmuo nėra patvirtinamas.“

„Prezidentė, pasityčiodama iš premjero, dar tai panaudojo kaip kažkokį rinkiminį žingsnį, kaip pažeminti premjerą, kad jis pateikė netinkamus kandidatus“, – pridūrė jis.

R. Karbauskis sakė manantis, kad prezidentės žingsnis gali būti susijęs su premjero kandidatavimu prezidento rinkimuose. Jis taip pat antrino S. Skverneliui, kad naujas kandidatas į aplinkos ministrus siūlomas nebus. „Viskas. Šito žaidimo mes nežaisime. Mes turime vienu ministru mažiau,

bet pavaduojantis yra kitas ministras, ir aš manau, kad laikotarpyje iki birželio mėnesio to turėtų pakakti. Susitvarkys Vyriausybė ir be vieno ministro. Daugiau tyčiotis iš savęs neleisime“, – BNS sakė R. Karbauskis.

„Tarp Grybauskaitės ir Skvernelio iškastas karo kirvis – tik pradžia: netrukus išgirsime dar daug naujo“. Taip į konfliktą reagavo portalas delfi.lt ir rašė: „Po to, kai prezidentė D. Grybauskaitė atmetė premjero Skvernelio siūlytą aplinkos ministrės kandidatūrą, jis ne tik stebėjosi tokiu sprendimu, bet ir palinkėjo neproteguoti „savų“ viešai žeminant „svetimus“.“

Politologas Lauras Bielinis nesistebi tokiu santykiu ir teigia, kad jis tik aštrės.

„Susikerta du gana ryškūs konfliktiniai charakteriai. Akivaizdu. Ko gero, Skvernelis šiuo atveju išsakė tai, kas realiai ir yra: tarp Skvernelio arba jo atstovaujamos valdančiosios daugumos ir prezidentės susitarimas arba dalykiškas komunikavimas yra labai sudėtingas“, – teigė L. Bielinis.

Politologas sakė, kad artėjant rinkimams konfliktas tarp D. Grybauskaitės ir S. Skvernelio gali ir dar labiau paaštrėti. „Gali paaštrėti iš Skvernelio pusės, nes jam tai, matyt, rinkimiškai yra naudinga. Grybauskaitei šiandien tai nenaudinga, jai nenaudingi jokie konfliktai, bet užtenka ir vienos pusės, kuri to norėtų.“

[...] „Manau, kad Vyriausybė stebi šiuos procesus Prezidentūroje ir mes greičiausiai dar išgirsime apie prezidentės proteguojamų asmenų karjeras ar karjerų galimybes. Manau, kad visko dar gali būti“, – kalbėjo politologas.

O ar yra tikimybė, kad santykiai pasikeis ir pašvelnės? „Manau, kad ne“, – teigė L. Bielinis.“

Tuo metu prezidentūra išplatino

D. Grybauskaitės atsaką S. Skverneliui. Jo esmė – jokių pažadų, jog I. Gudžiūnaitės kandidatūrai bus pritarta, nebuvo: „Iki susitikimo su kandidate jokių pažadų, kad ji yra iš anksto tinkama, nebuvo ir negalėjo būti. Prezidentės apsisprendimą nulėmė tai, kad kandidatė neturi reikiamos dalykinės patirties ir susitikime nepademonstravo vadovavimui aplinkos apsaugos sektoriui reikiamų žinių ir kompetencijos“, – agentūrai „Elta“ atsiųstame pranešime teigė prezidentūra.

„Nauja kaktomuša gresia virsti pusmečio karu“. Taip pavadintame rašinyje portale lzinios.lt žurnalistė Roberta Tracevičiūtė perteikė politikų ir politologų mintis apie tai, kada ir kaip gali baigtis Skvernelio ir Grybauskaitės konfliktas. „Premjerą palaiko valdančiajai koalicijai priklausančių socialdarbių lyderis Gediminas Kirkilas. Jis teigė, kad S. Skvernelio ketinimas neteikti prezidentei naujos kandidatūros į aplinkos ministrus yra logiškas. „Jeigu premjeras toliau teikia kandidatūras, o jos atmetinėjamos, tai diskredituoja pačią Vyriausybę. Nemanau, kad tai reikėtų tęsti. Juolab kad rinkimų kampanija de facto yra prasidėjusi. Dabartinės valstybės vadovės nuostatas mes žinome“, – pabrėžė jis.

[...] S. Skvernelio pareiškimas apie tai, kad naujos ministro kandidatūros šiai prezidentei neteiks, papiktino opozicinės Seimo Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos seniūną Gabrielių Landsbergį.

„Užuot vykdęs tiesiogines pagal Konstituciją ir Vyriausybės įstatymą jam privalomas pareigas tinkamai organizuoti ministrų kabineto darbą bei „teikti siūlymus Respublikos prezidentui dėl ministrų skyrimo“, S. Skvernelis sąmoningai eskaluoja konfliktą su prezidente, tikėdamasis tokį paties sukurtą konfliktą naudoti kaip savo rinkiminės kampanijos dalį“, – sakė politikas.

[...] To, kas dabar vyksta tarp

D. Grybauskaitės ir valdančiosios daugumos, Mykolo Romerio universiteto docentas Virgis Valentinavičius sakė konfliktu nevadintų.

„Tai nemaloni aplinkybė, ypač prezidento kampanijos pradžioje. Galima daryti prielaidą, kad gerieji kandidatai, kurių Lietuvoje yra ne vienas ir ne du, tiesiog atsisakė eiti į S. Skvernelio Vyriausybę. Norint nulsėpti šią aplinkybę, kuri neigiamai veikia premjero rinkimų kampaniją, nieko kito nebelieka, kaip skelbti, kad toliau vyksta sąmokslas, apie kurį S. Skvernelis prabilo dar gruodžio mėnesį. O prezidentė piešiama kaip centrinė sąmokslų figūra“, – sakė V. Valentinavičius.

Jo teigimu, tokios ne kartą girdėtos kalbos rodo valdančiuosius pritrūkus argumentų. Kita vertus, tokiu būdu S. Skvernelis mėgina įtikti savo rinkėjams. Politologo požiūriu, iki prezidentų pasikeitimo likęs pusmetis gali būti dar aršesnių žodinių mušių, kuriuos inicijuos valdantieji, metas“, – rašė portalas.

S. Skvernelis žiniasklaidos dėmesio centre atsidūrė ir po vizito į Izraelį. Pirmiausia dėl to, kad susitikime su šios šalies premjeru Benjaminu Netanyahu kalbėjo lietuviškai. „Welcome Prime Minister, Saulius, to Jerusalem“, – taip Izraelio premjeras Skvernelį sveikina angliškai, o pastarasis netrukus jam atsako... lietuviškai. „Dėkoju Izraelio Ministrui Pirmininkui Benjaminui Netanyahu už kvietimą ir galimybę būti čia, Jeruzalėje“, – atsako S. Skvernelis.“ Apie tai rašė portalas tv3.lt.

„Kad mokosi anglų kalbos, S. Skvernelis kalbėjo dar prieš tapdamas premjeru. Tačiau praėjo daugiau kaip pusė kadencijos, o anglų kalbos iš jo lūpų beveik negirdėti. S. Skvernelį šie pastebėjimai kiek suerzina. „Aš mokausi. Ne tik anglų kalbą. Kaip jums atrodo, kaip įmanoma nebendrauti? Aišku, kad bendrauju. Ir anglų kalba“, – sako S. Skvernelis.

Silti sveikinimai
Marytei ir Antanui
Stoskeliūnams iš Vidugirių.
 Vasario 15 d. Marytei sukaks
 81-eri, o vasario 22-ąją
 Antanas švęs garbingą
 80-ąjį gimtadienį.

Gražaus jubiliejaus proga
 Juos nuoširdžiai sveikina
 dukros Birutė, Gražina, Irena,
 Aldutė, Teresė ir sūnus Algis
 su šeimomis, stipriai apkabina
 keturiolikos anūkų rankelės.
 Mylimi tėveliai, brangūs seneliai,
 linkime Jums stiprios sveikatos,
 laimės ir ilgų gyvenimo metų.
 Padėka už Jūsų meilę bei nuolatinių rūpinimąsi tebus ir dukros
 Gražinos sukurtos eilės.

Rieda metai...

Prieš kalną, nuo kalno,

Paskui žąsis, karvės

Ir paskui arklą

Rieda metai...

Ašarom apšlakstyti,

Juoku apkaišyti,

Meile papuošti

Rieda metai...

Dainom apdainuoti,

Knygom apstatyti,

Darbais nudirbti...

Rieda metai...

Vis rimtesni, protingesni,

Rankom sudiržusiom,

Plaukais pasidabruotais

Rieda metai...

